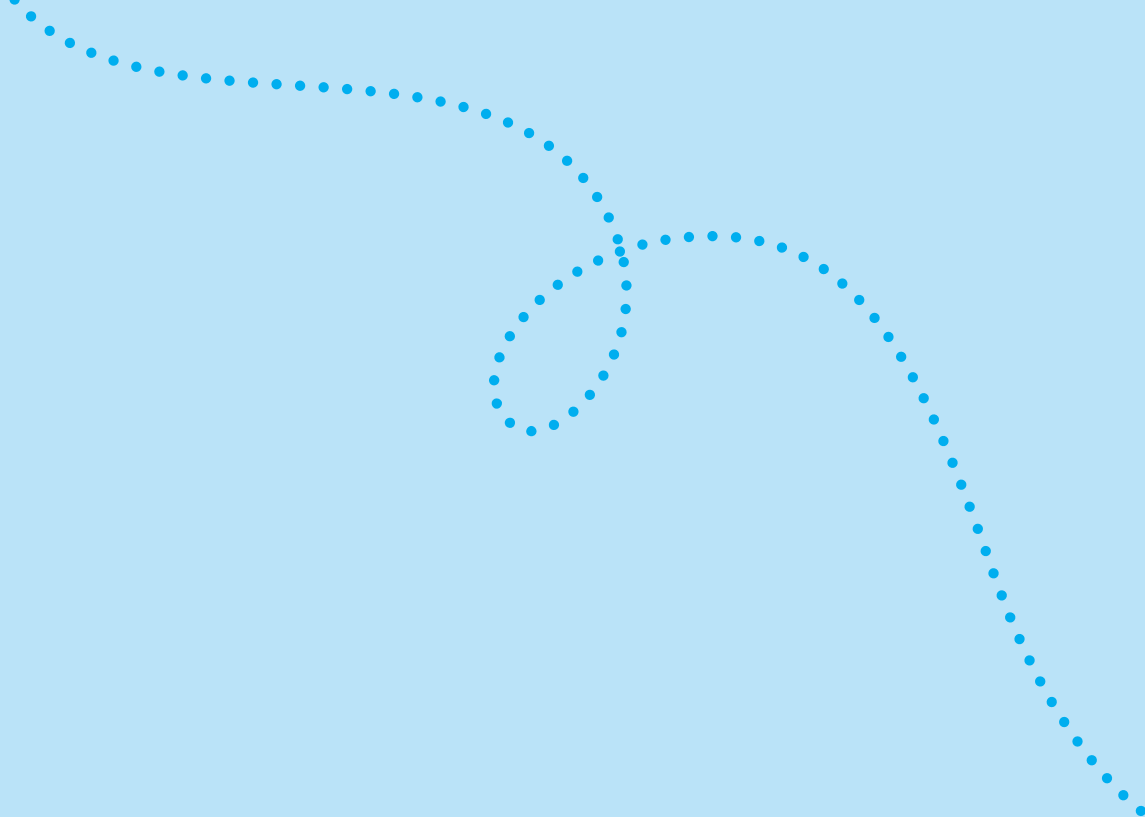

Zet je tanden in de job van kinderbegeleider

Aan de slag met de 15 competenties.

De 15 competenties van een kinderbegeleider

Basishouding

- 1 Gaat op een positieve, opbouwende manier om met alle kinderen, ouders, collega's en anderen.
- 2 Observeert het gedrag van het kind, individueel en in groep, reflecteert hierover en stemt zijn handelen hierop af.
- 11 Reflecteert over eigen handelen, de werking en draagt bij tot het verbeteren van de kinderopvang.

Samenwerken

- 8 Werkt samen met ouders en erkent hen als eerste opvoeder.
- 9 Werkt samen met anderen in functie van de opvang van het kind.
- 10 Werkt samen, geeft feedback en maakt afspraken.

Kind

EMOTIONELE ONDERSTEUNING

- 5 Stimuleert positieve contacten tussen baby's en peuters onderling en stelt grenzen.
- 6 Herkent de sociaal-emotionele behoeften van het kind en speelt hierop in.

EDUCATIEVE ONDERSTEUNING

- 3 Stimuleert elke baby/peuter in zijn ontwikkeling, gaat uit van zijn talenten en ondernemingszin.
- 4 Ondersteunt het kind bij al zijn activiteiten.
- 7 Zorgt voor een stimulerende, veilige, hygiënische en gezonde speelomgeving voor baby's en peuters.

DAGVERLOOP

- 12 Begeleidt de kinderen bij hun aankomst en afhaalmoment.
- 13 Bereidt baby- en peutermaaltijden, organiseert en begeleidt eetmomenten
- 14 Organiseert rust- en bewegingsmomenten.
- 15 Verzorgt de kinderen in functie van zijn behoeften.

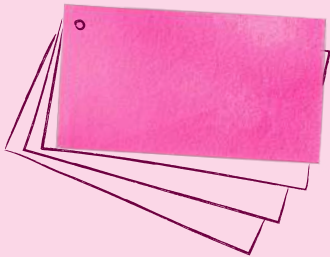

Samenwerken aan DOE-opdrachten

Roze steekkaarten

.....

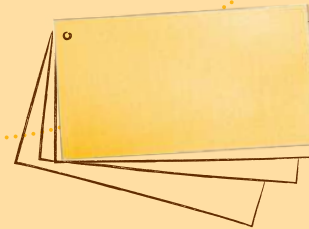
De DOE-opdracht op roze steekkaarten doe je **samen met** je mentor.

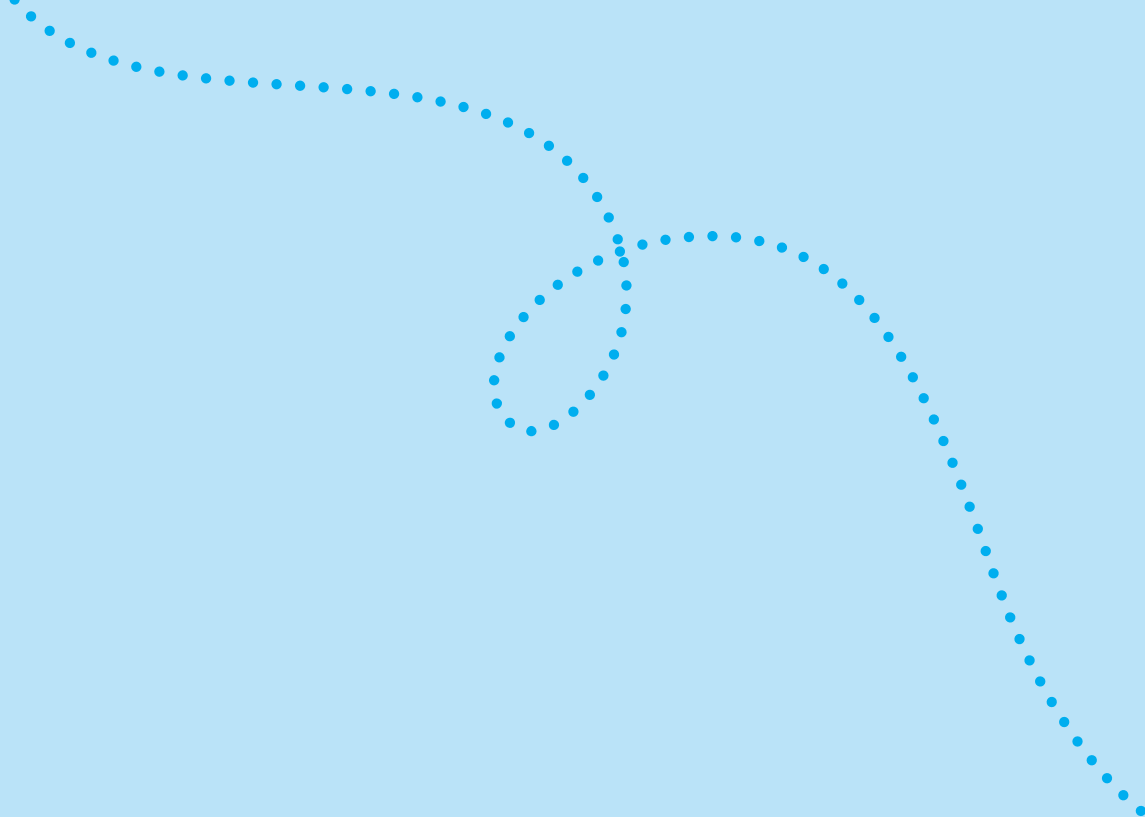

Gele steekkaarten

.....

Bij DOE-opdracht op gele steekkaarten **ga je in gesprek** met je mentor en voer je deze vervolgens zelfstandig uit.

KIJK

.....

Observeer het gedrag van de baby/peuter, individueel en in groep, reflecteer hierover en stem je handelen hierop af.

DOE

.....

Ga op een positieve opbouwende manier om met alle kinderen, ouders en collega's.

DENK

.....

Reflecteer over eigen handelen, de werking en draag bij tot het verbeteren van de kinderopvang.

Verzorgt de baby/peuter in functie van zijn behoeften

A Het verluiermoment

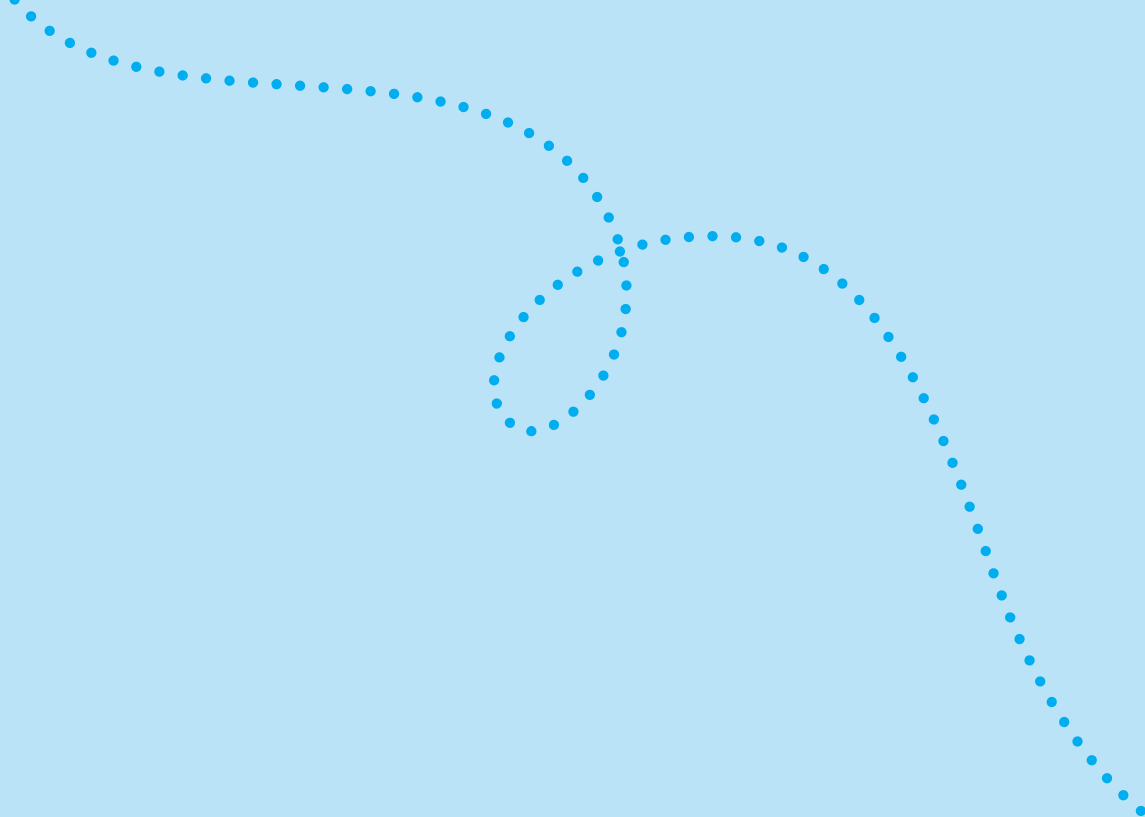
.....

B Welbevinden bij kleine verzorgende taken

.....

C Zelfredzaamheid

15

A. Het verluiermoment

Kijk naar een verluiermoment

- Wat zie je de kinderbegeleider doen?
- Hoe zorgt de kinderbegeleider ervoor dat het veilig en ergonomisch verloopt?
- Hoelang duurt het moment?
- Wat hoor je de kinderbegeleider zeggen?

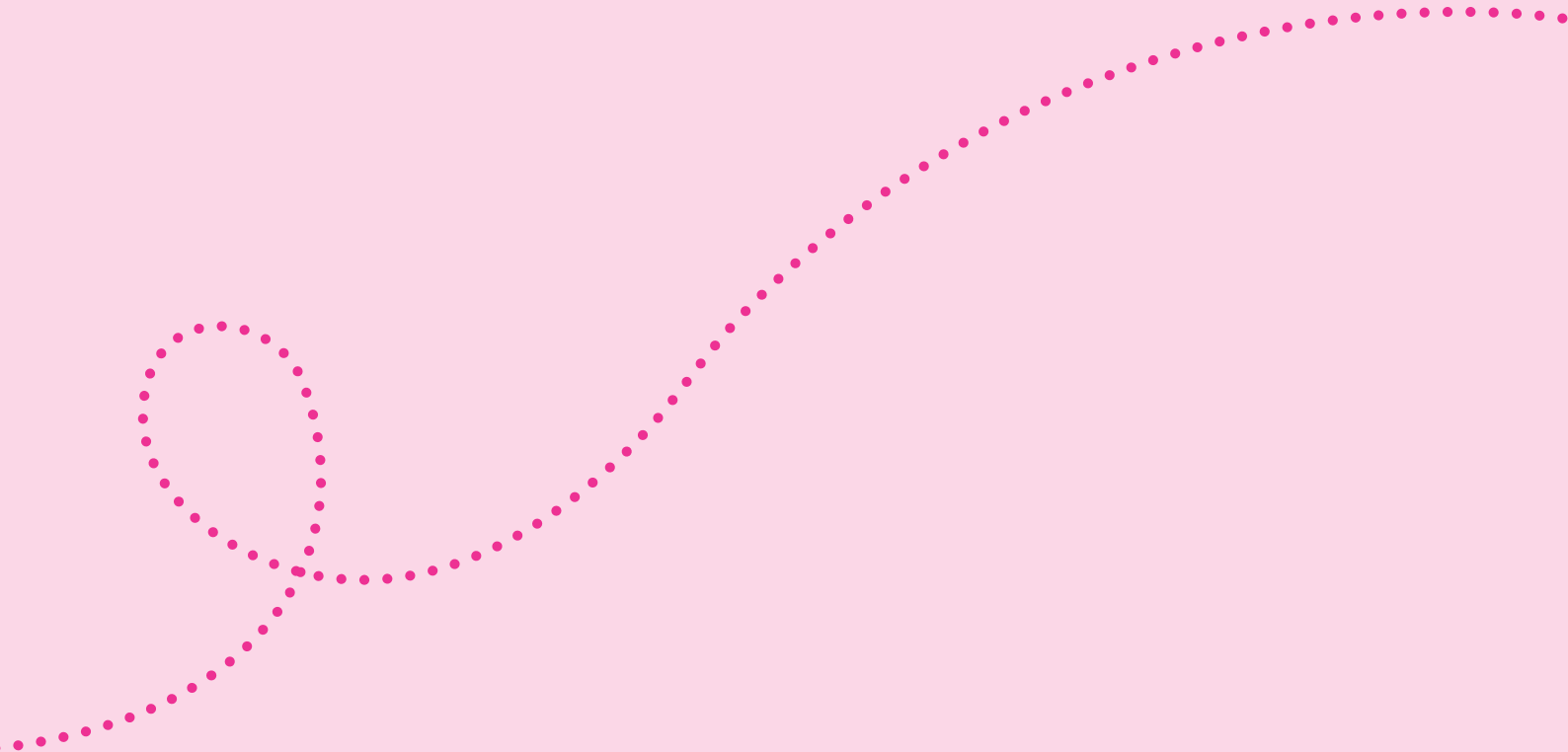

Verlulier één kind gedurende één dag

- Zorg dat je al het nodige materiaal bij jou hebt.
- Vertel het kind wat je gaat doen en wat je doet.
- Geniet van dit **1-op-1 moment!**

- Wat ging er goed? Wat kan beter?
- Waarom denk je dat het belangrijk is om vooraf te vertellen wat je gaat doen?
- Er zijn een aantal elementen die maken of een verluiermoment sfeervol verloopt, waar denk je aan?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

B. Welbevinden bij kleine verzorgende taken

Kijk naar verschillende types verzorgingsmomenten

- Wat doet de kinderbegeleider om het **welbevinden** van het kind te behouden/verhogen?
- Wat wordt er gezegd?

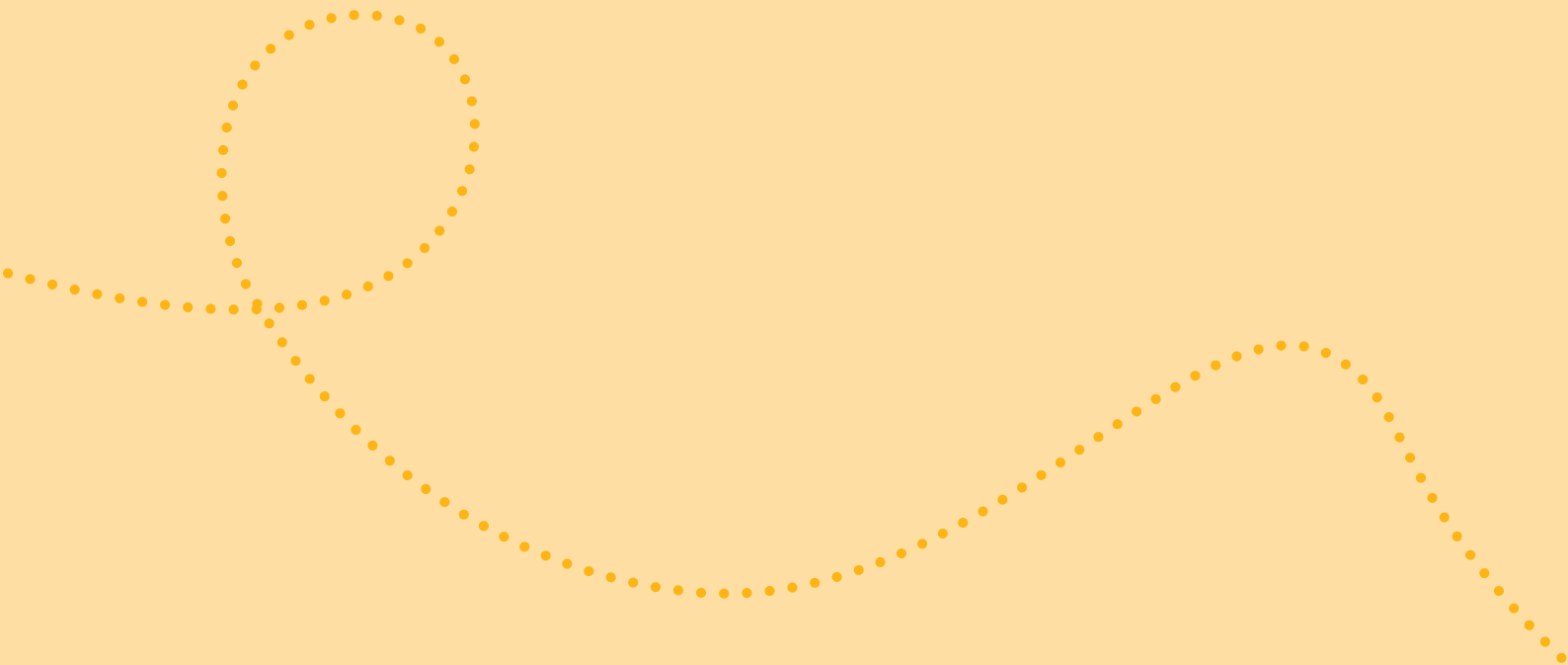

Veeg de neus af van een kind en was die dag van dit kind ook de handen/mond.

- Vertel het kind wat je gaat doen, waarom en wat je vervolgens doet.

- Een kind vindt vaak niet alle verzorgingsmomenten even leuk.
- Merkte je zelf verschillen op?
- Hoe zorg je ervoor dat het welbevinden van het kind hoog blijft?
- Wat viel je op bij de verschillende momenten?

Deze opdracht doe je individueel

C. Zelfredzaamheid

Kijk naar een verzorgingsmoment

- Wat laat de kinderbegeleider het kind zelfstandig doen?
- Wat is er plezierig aan het moment?
- Wat hoor je de kinderbegeleider zeggen?

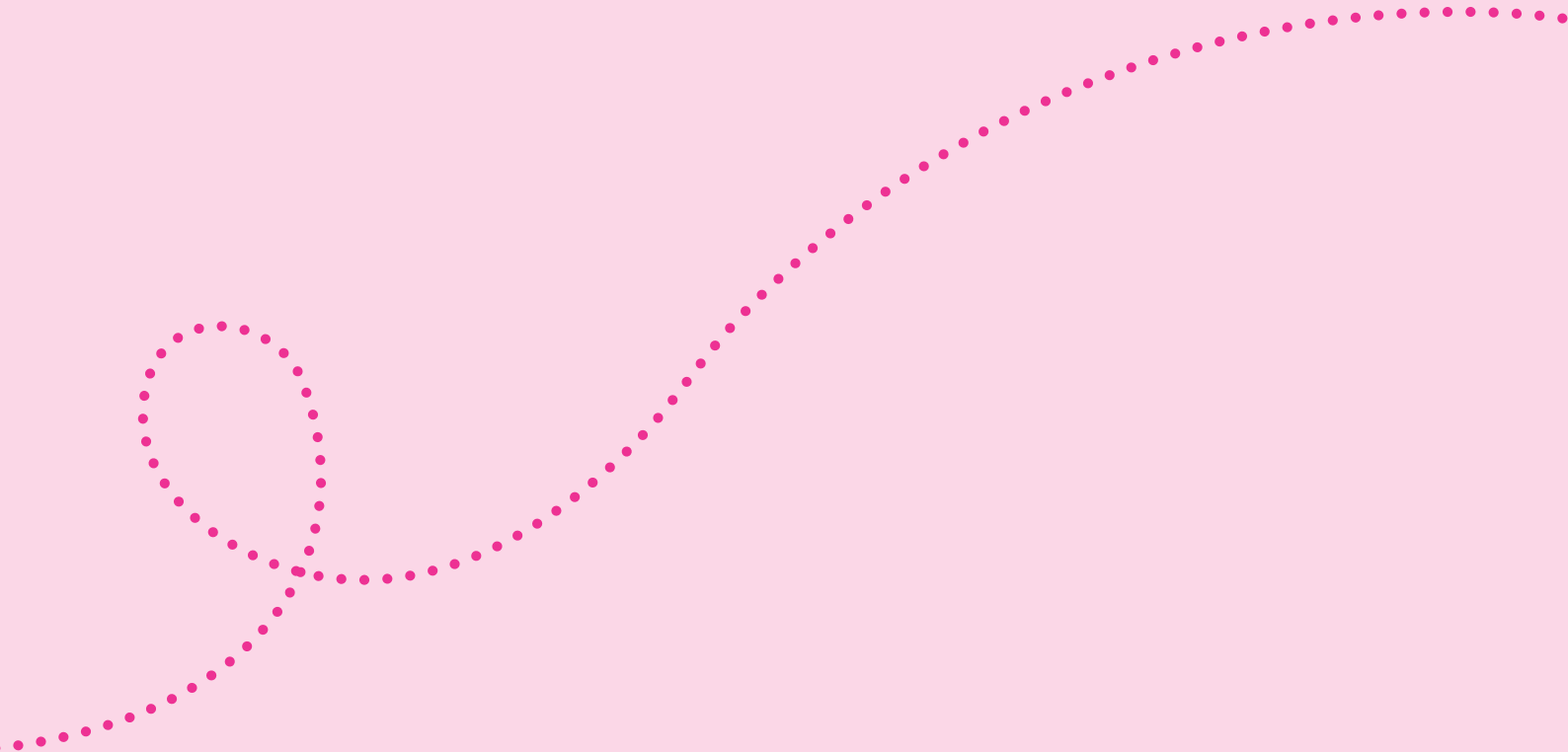

Doe de verzorging van één kind gedurende één dag

- Geef de ruimte aan het kind om het bij elke stap/moment zelf of samen te doen.

- Wat zijn volgens jou de belangrijkste voordelen van het stimuleren van zelfredzaamheid?
- Waarom is het volgens jou belangrijk dat een verzorgingsmoment niet enkel verzorgend is?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

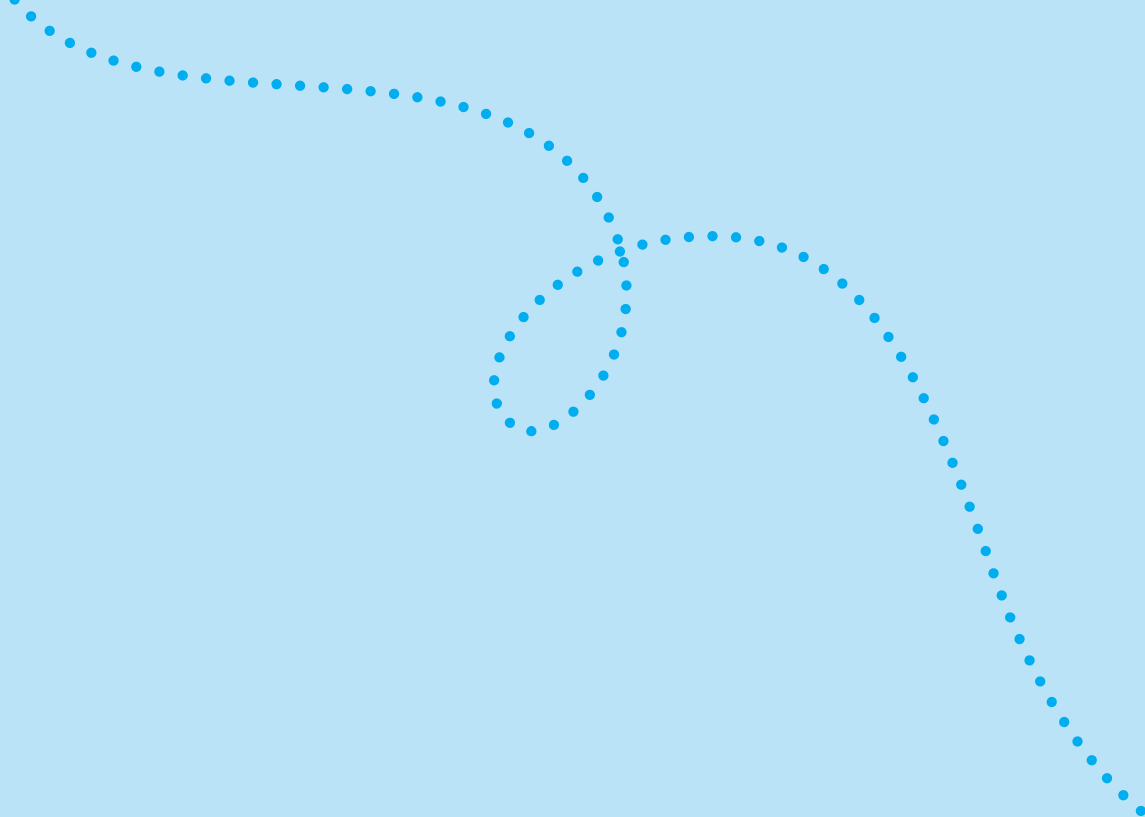
Bereidt, organiseert en helpt baby- en peutermaaltijden begeleiden

A Baby's individueel eetmoment

.....

B Het eetmoment als groepsmoment

A. Individueel eetmoment met baby's

Kijk naar een eetmoment van een baby

- Wat wordt er vooraf klaargelegd (bestek, slabbetjes,...)?
- Wat eet het kind (grof/fijn/**rapley-methode**)?
- Hoe eet het kind (zelfstandig, met hulp of wordt het gegeven)?
- Wat hoor je de kinderbegeleider zeggen?

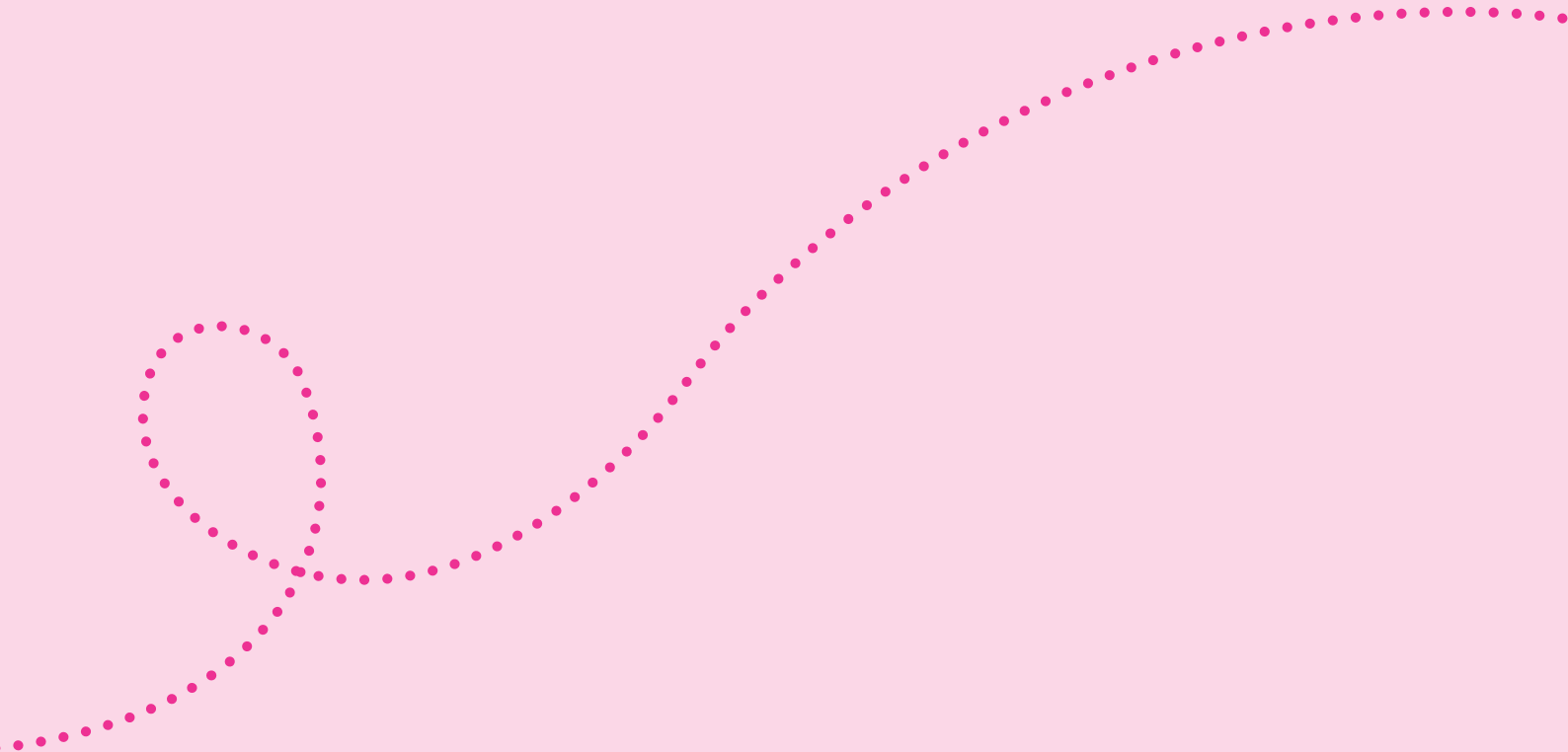

Begeleid 2 eetmomenten

- Maak de bereiding klaar (flesvoeding in poedervorm/moedermelk of vaste voeding).
- Bied de voeding aan.
- Kijk hoe het kind reageert.
- Vertel de baby wat het te eten krijgt en ook 'hoe' het gaat gebeuren (ga het flesje wat draaien, flesje bijna leeg, ...).

- Wat ging goed? Wat vond je moeilijk?
- Waarom is het belangrijk om een baby te vertellen wat hij/zij te eten krijgt?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

B. Eetmoment als groepsmoment

Kijk naar een eetmoment in groep

- Wat wordt er vooraf klaargelegd (bestek, slabbetjes,...)?
- Welke rituelen zie je tijdens dit moment (liedje, hoe worden de kinderen aan tafel uitgenodigd, ...)?
- Zijn er tafelregels en tafelgewoontes voor de kinderen?
- Wat hoor je de kinderbegeleider zeggen?
- Hoe wordt een eetmoment afgerond, wat moet er nog gebeuren (bv. met vuile bekers en vuile mondjes)?
- Hoe geeft de kinderbegeleider ieder kind de nodige aandacht? Hoe verbindt ze de kinderen?
- Waar zit de kinderbegeleider tijdens het eetmoment?

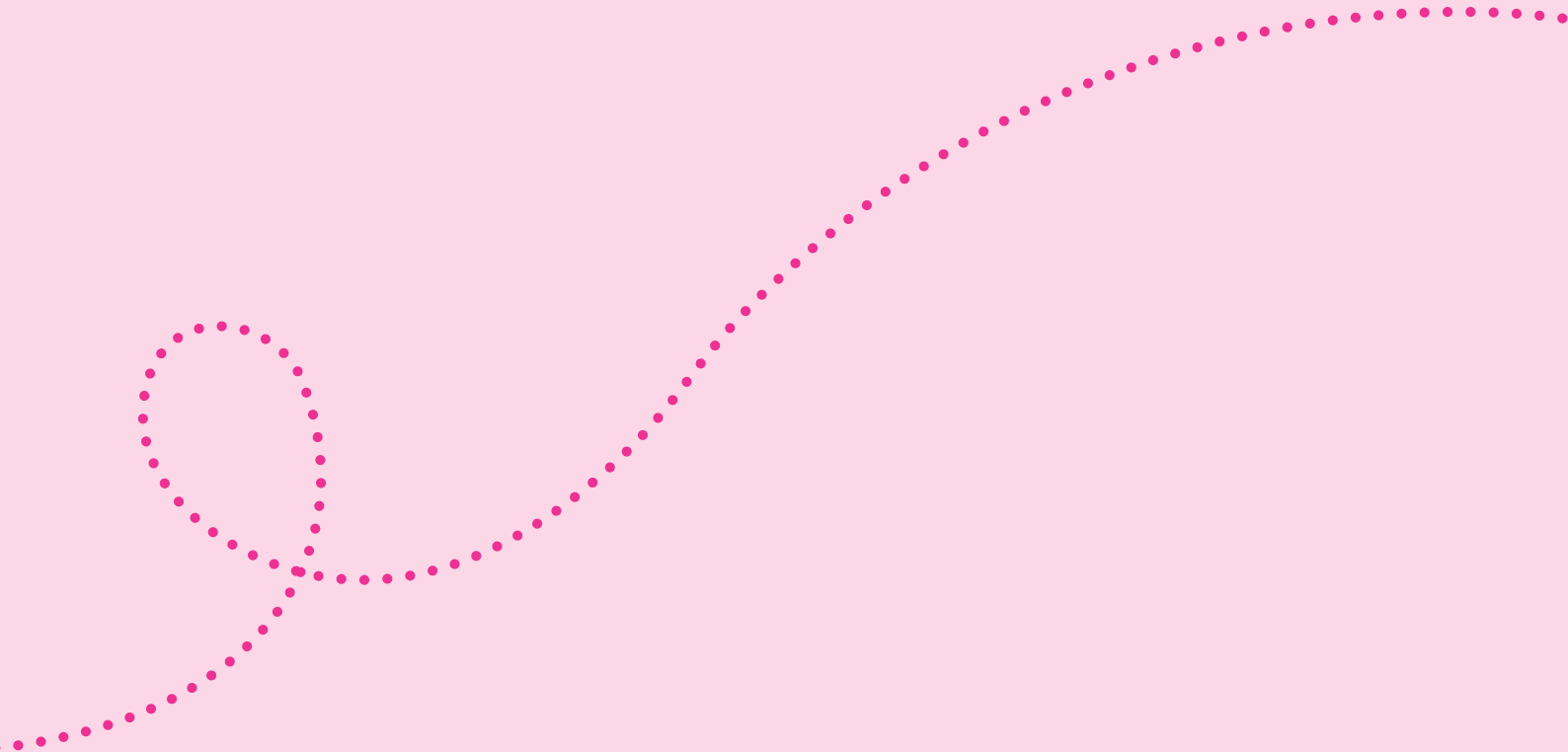

Begeleid 2 eetmomenten

- Leg het materiaal (samen) klaar en ruim (samen) op achteraf.
- Maak er een sfeervol moment van met aandacht voor de zelfstandigheid van de kinderen.
- Heb tijdens het eetmoment oog voor elk kind.

- Wat vond jij het moeilijkste? Wat liep volgens jou vlot? Hoe kan je van een eetmoment een moment van verbinding tussen de kinderen maken?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

Ondersteunt het kind bij al zijn activiteiten (toepassing spel)

A Vormen van spel

B Aanbod materialen

C Betrokken spelen,
het werk van de baby

4

A. Vormen van spel

Kijk doorheen de hele dag naar het spel van de kinderen

- Welke **speelschema's** kan je zien?
- Welke kinderen zijn **betrokken** aan het spelen? Hoe zie je dit?
- Wat is de rol van de kinderbegeleider op dit moment?
- Hoe helpt de kinderbegeleider het kind om tot spelen te komen?
- Hoe verbindt de kinderbegeleider kinderen bij spel?

Zet materialen klaar waar de kinderen minstens 2 speelschema's mee kunnen spelen

- Wacht af en kijk wat gebeurt.

- Hoef je als kinderbegeleider steeds mee te spelen? Wanneer wel?
- Welke observatie kan je meenemen voor het invullen van het **kindvolgsysteem**?

Deze opdracht doe je individueel

B. Aanbod materialen

Kijk naar de verschillende spelmomenten op een dag en focus op 1 kind

- Welke materialen zijn vrij toegankelijk en welke niet?
- Welke afspraken zijn er tijdens het spelen?
- In welke materialen is het kind geïnteresseerd?
- Is er **open einde materiaal (loose parts)** aanwezig?

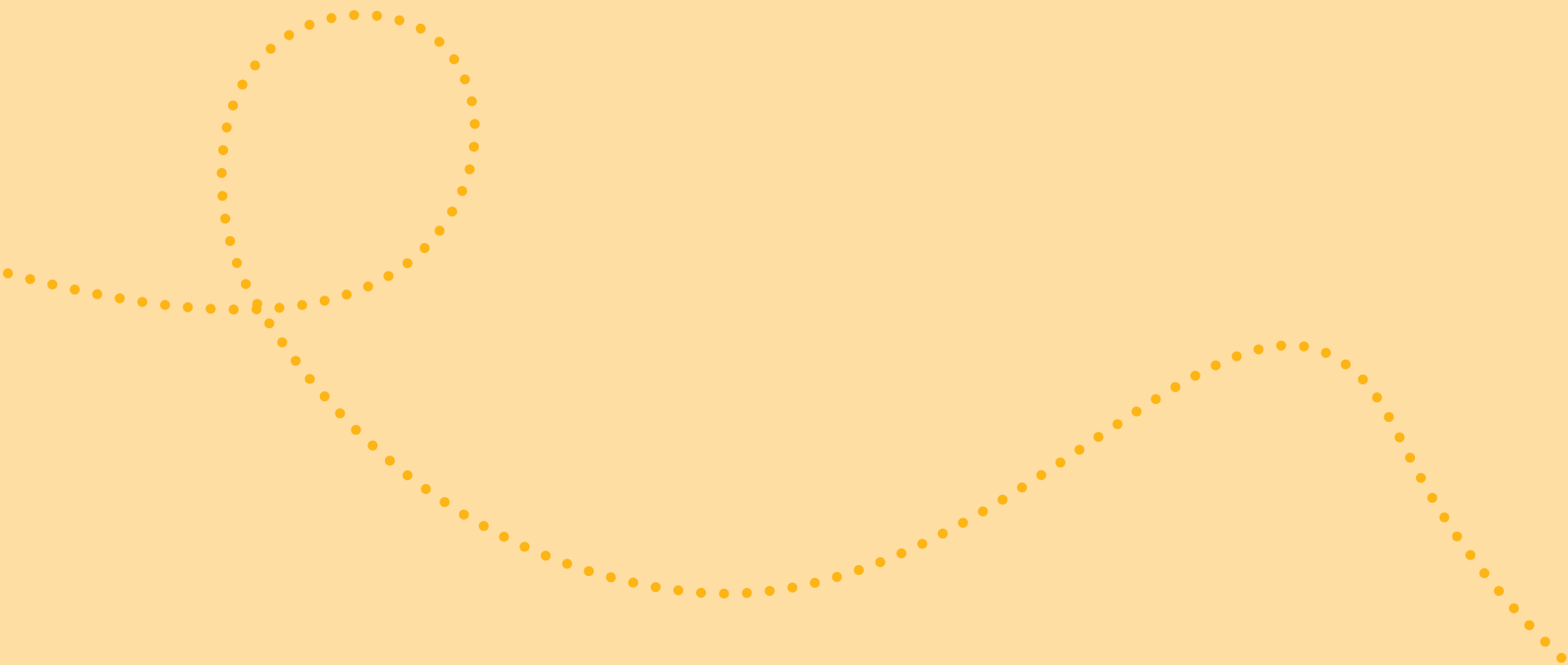

Verrijk het spelmoment van één kind dat niet betrokken aan het spelen is

- Gebruik extra spel materiaal.
- Ga in gesprek met het kind.

- Welke invloed had het toevoegen van spel materiaal op de betrokkenheid van het kind?
- Waar speelde jij als kind graag mee? Wat deed je met dit speelgoed?
Is dit aanwezig in de opvang?
- Welke invloed had je taal? Wat zei je en welk effect had dit?
- Welke observatie kan je meenemen voor het invullen van het **kindvolgsysteem**?

Deze opdracht doe je individueel

C. Betrokken spelen, het werk van de baby

Kijk doorheen de hele dag het spel van de baby

- Is de baby **betrokken** aan het spelen?
- Hoe zie je dit? Welke kleine bewegingen zie je?
- Welke materialen hebben de baby's in de groep om mee te spelen?
- Op welke plekken binnen/buiten spelen baby's?

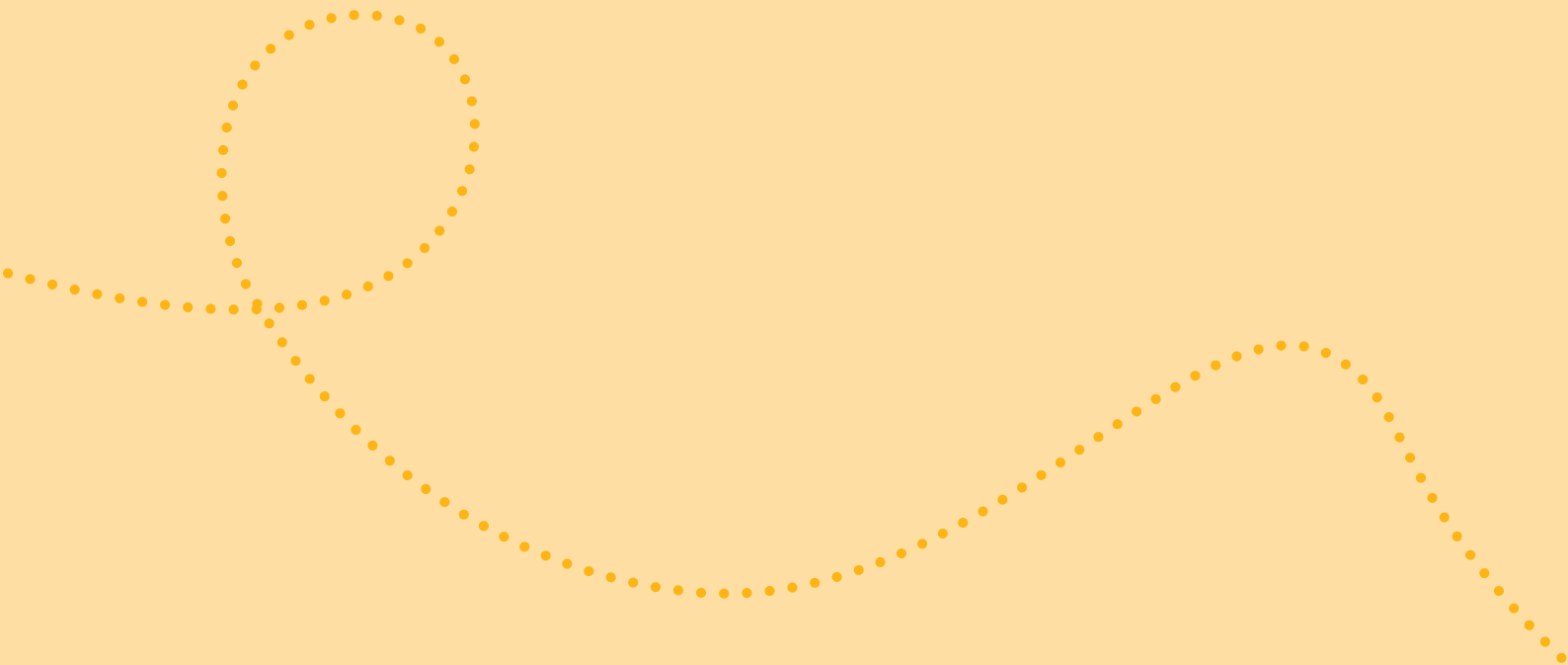

Laat een baby tot spel komen door hem/haar vrije bewegingsruimte te geven

- Leg een aantal spullen in de buurt.
- Wissel eens van ondergrond.

- Hoe kan je ervoor zorgen dat ook de baby in de groep tot spel kan komen?
- Welke observatie kan je meenemen voor het invullen van het **kindvolgsysteem**?

Deze opdracht doe je individueel

Zorgt voor een stimulerende, veilige, hygiënische en gezonde speelomgeving voor baby's en peuters

A Stimulerende
speelomgeving

.....

B Veilige, hygiënische en
gezonde speelomgeving

7

A. Een stimulerende speelomgeving

Kijk naar de ruimte waar de kinderen vrij aan het spelen zijn

- Welke speelhoeken zijn er aanwezig?
- Welke prikkels vullen de ruimte (kleuren van de muur/vloer, wat hangt omhoog, hoeveel materiaal aanwezig in de ruimte,...)?
- In welke hoeken zijn de kinderen actief aan het spelen?
- Is er levensecht materiaal aanwezig of enkel speelgoed?

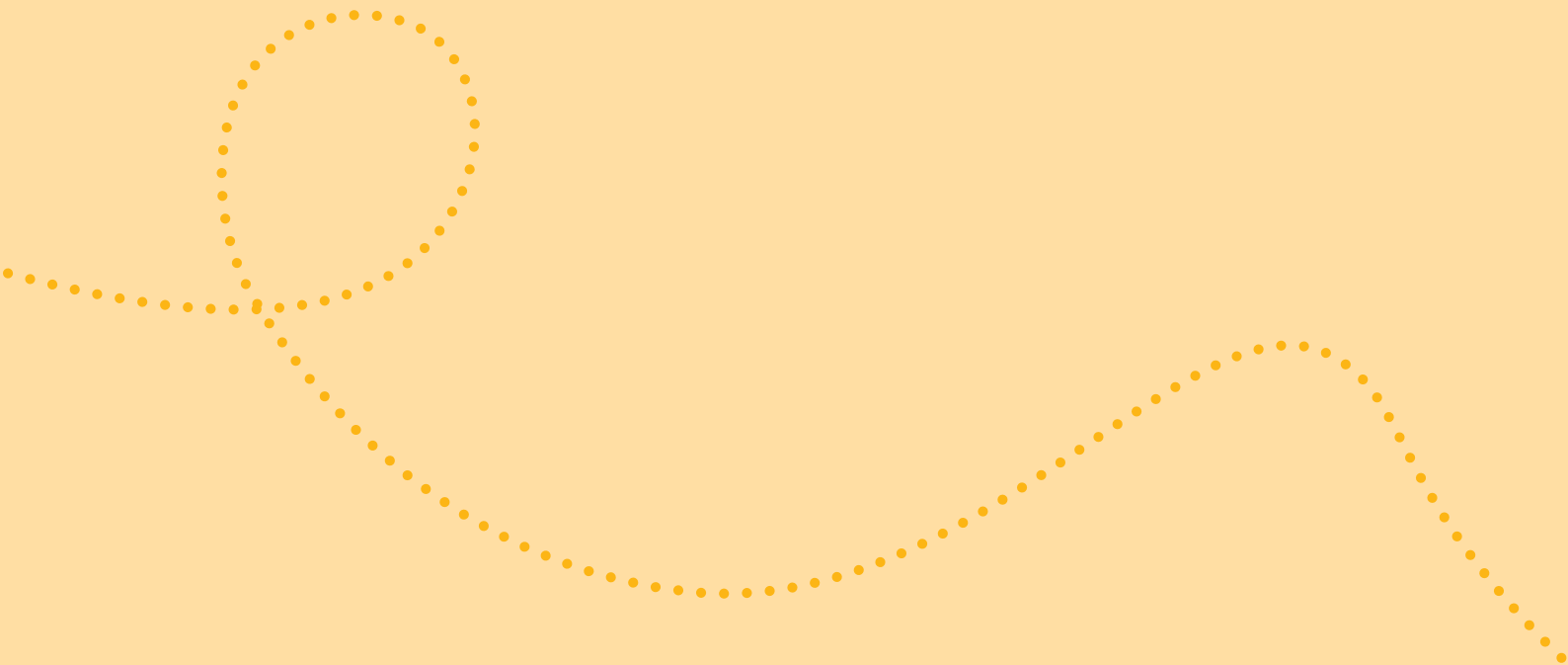

Pas één hoek aan

- Zet de speelhoek **speelklaar** op een moment dat de kinderen er niet zijn.
- Voeg materiaal toe of laat iets van het bestaande materiaal weg.

- Hoe maak je een ruimte huiselijk zonder een overdosis aan prikkels te geven?
- Welke interesses zie jij bij de kinderen?
- Welke binnen of buiten speelhoeken kan je hiervoor ontwikkelen?

Deze opdracht doe je individueel

B. Een veilige, hygiënische & gezonde speelomgeving

Kijk naar de (leef)ruimte waar de kinderen vrij aan het spelen zijn

- Ligt de speelruimte er netjes bij?
- Wanneer wordt er opgeruimd en wie doet dit?
- Kijk naar de buitenruimte, is deze veilig en hygiënisch?
- Zie je **risicovol** spel? Hoe reageert de kinderbegeleider hierop?

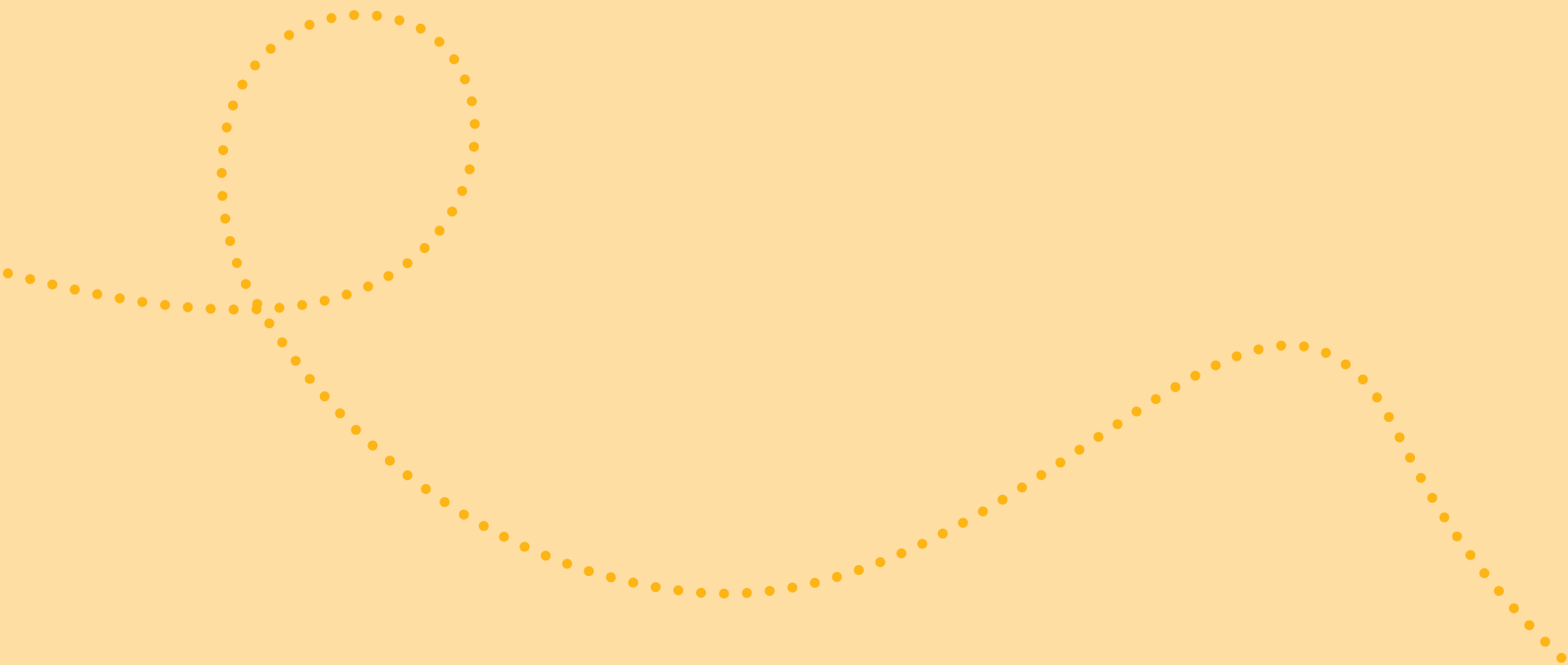

Pas één hoek aan

- Welk materiaal wordt niet gebruikt en ligt in de weg?
- Betrek de kinderen bij het opruimen.
- Zet tijdens het opruimen de ruimte speelklaar.

- Op welke manieren kan een opgeruimde omgeving de creativiteit en het spel van kinderen stimuleren?
- Hoe kan je ervoor zorgen dat de speelomgeving voor kinderen veilig is, maar ook voldoende prikkels geeft en ruimte voor risicovol spel?

Deze opdracht doe je individueel

Begeleidt de kinderen bij hun aankomst en afhaalmoment

A Wennen

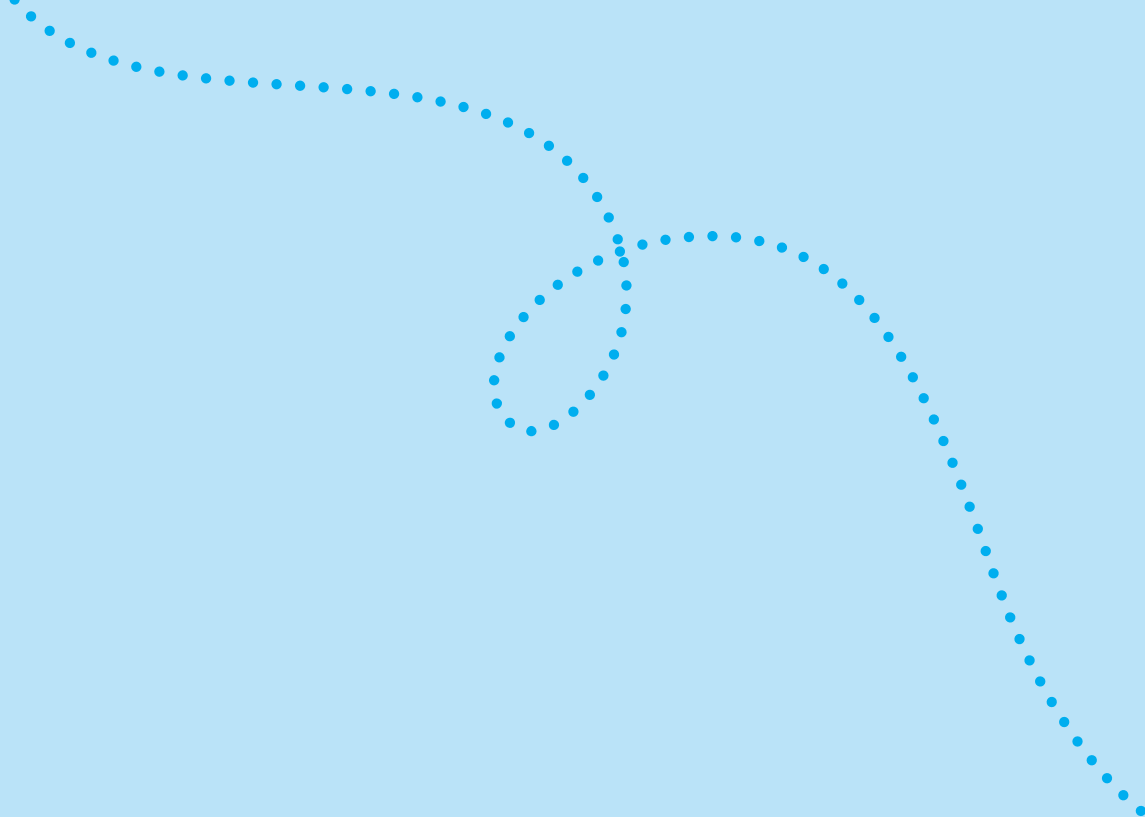
.....

B Organisatie
onthaalmoment

.....

C Organisatie
afhaalmoment

12

A. Wennen

Volg een wenmoment mee

- Wat wordt er gezegd/getoond tijdens het wenmoment?
- Wat wordt er gevraagd aan ouders?
- Wanneer gaat het wenmoment door? Waar?
- Wat doet de kinderbegeleider zodat de ouders zich welkom voelen?

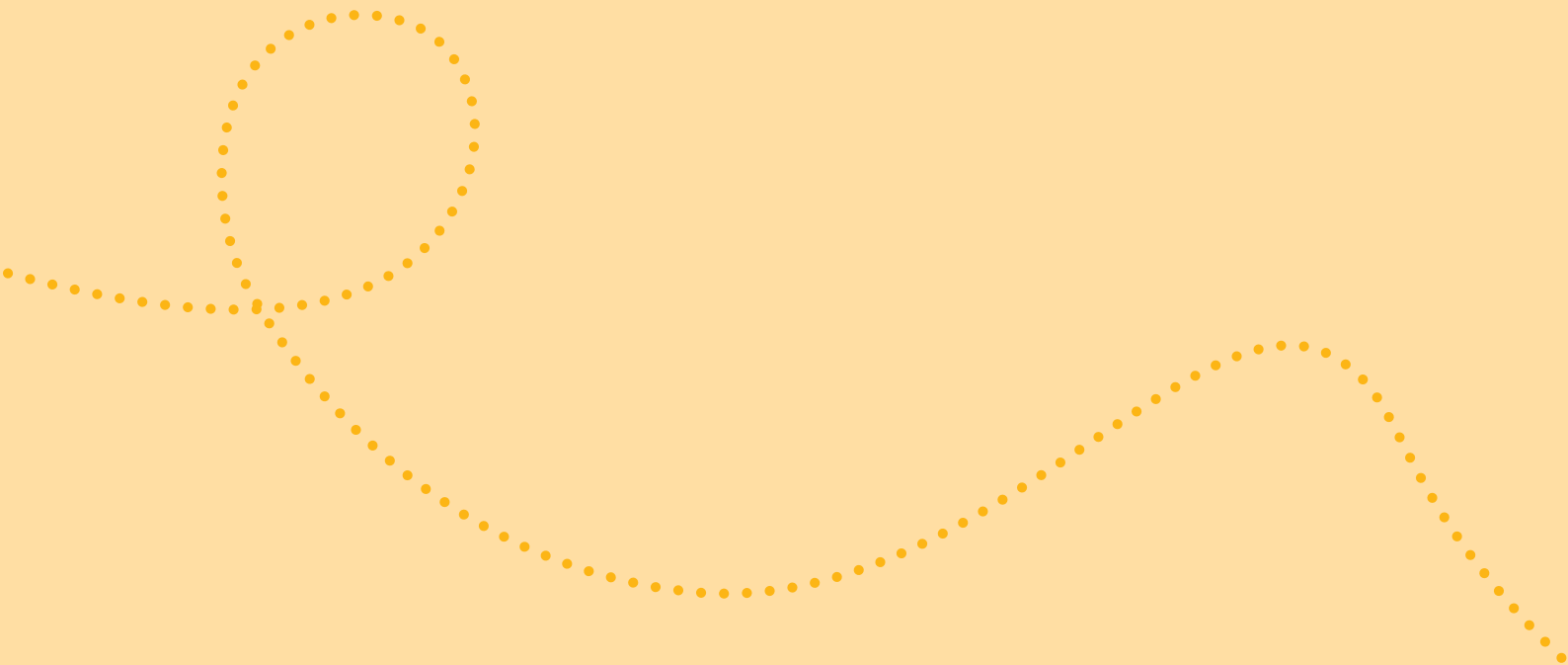

Doe

- Bekijk de wendocumenten.
- Verwelkom een nieuwe ouder.
- Noteer enkele vragen die je een ouder zou kunnen stellen tijdens een wenmoment.

- Vind je dat je als kinderopvang ouders kan verplichten om hun kind te laten wennen voor het start?
- Waarom is een wenmoment belangrijk voor het kind? Voor de ouder? Voor de opvang?

Deze opdracht doe je individueel

B. Organisatie onthaalmoment

Hoe verloopt het onthaalmoment in de groep?

- Wat vertellen ouders aan de kinderbegeleider, wordt er iets genoteerd?
- Hoe begroet de kinderbegeleider de kinderen en de ouders?
- Hoe worden kinderen getroost die het moeilijk hebben?
- Komen ouders binnen in de leefgroep?
- Hebben kinderen en ouders individuele afscheidsrituelen?

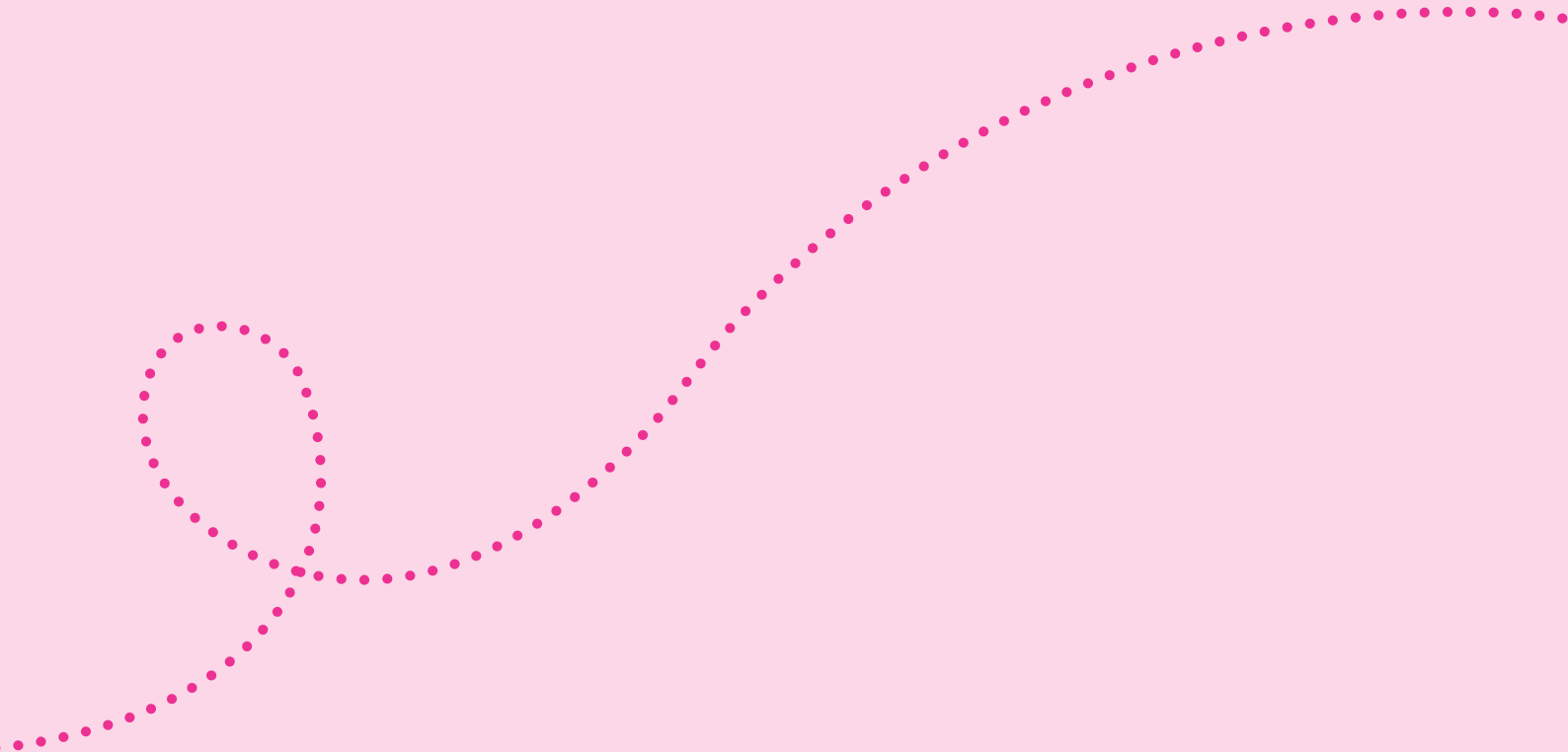

Doe

- Neem deel aan het onthaalmoment: begroet ieder kind en troost een kind dat het moeilijk heeft met afscheid nemen.
- Bedenk en maak iets om jezelf voor te stellen aan alle ouders.

- Wat heb jij nodig om je ergens thuis te voelen?
- Hoe nemen ouders volgens jou best afscheid?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

C. Organisatie afhaalmoment

Hoe verloopt het afhaalmoment in de groep?

- Wat willen ouders weten? Wat vertellen de kinderbegeleiders?
- Krijgen ouders iets mee op papier of op een andere manier?
- Praten ouders met elkaar?

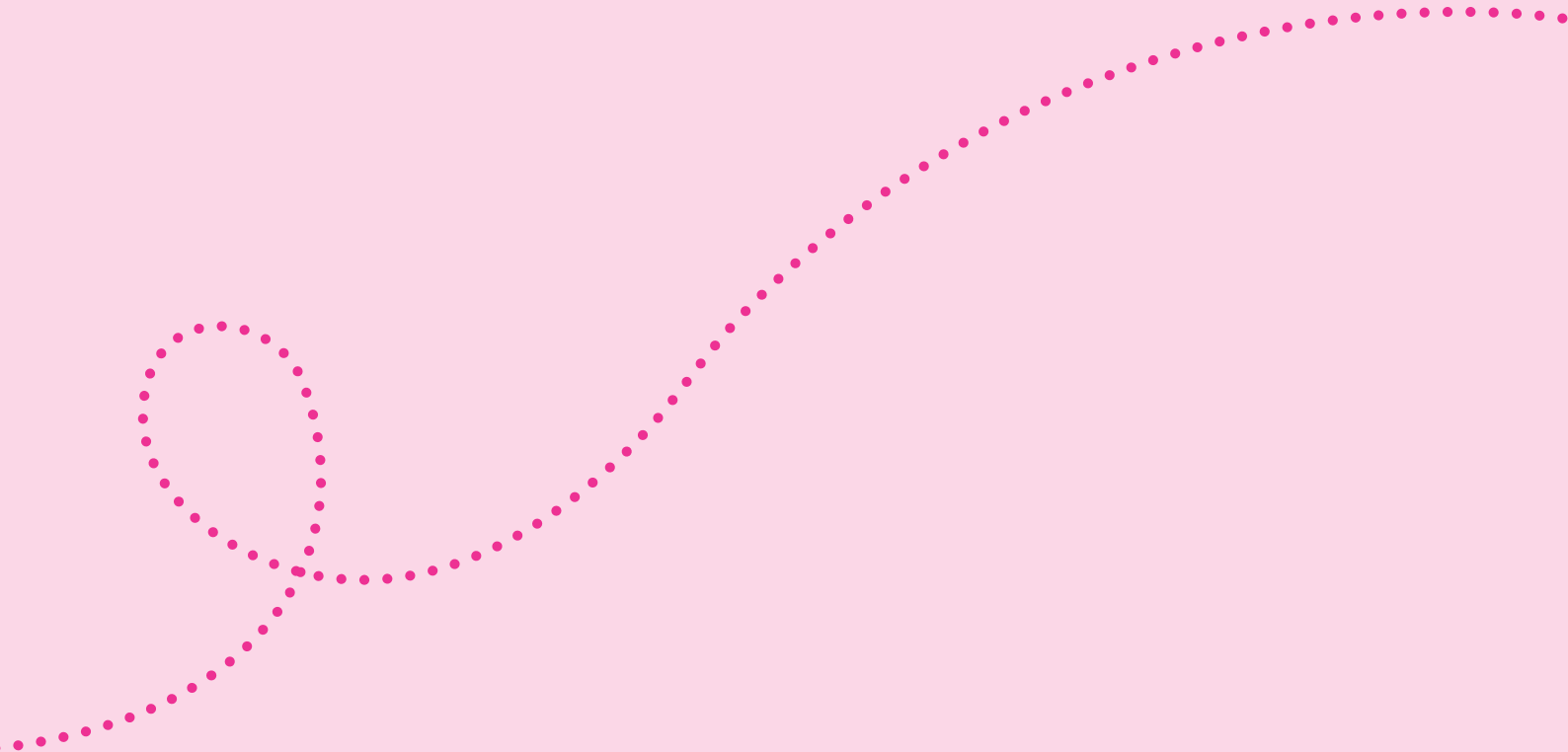

Doe

- Neem actief deel aan het afhaalmoment.
- Vertel ouders wat je observeerde bij hun kind.
- Betrek het kind bij het gesprek.

- Waarom is een dagelijks kort gesprek (naast schriftelijke informatie over de dag) met ouders heel waardevol?
- Waar zou jij kleine observaties doorheen de dag bewaren?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

Stimuleert elke baby/peuter in zijn ontwikkeling, gaat uit van zijn talenten en ondernemingszin

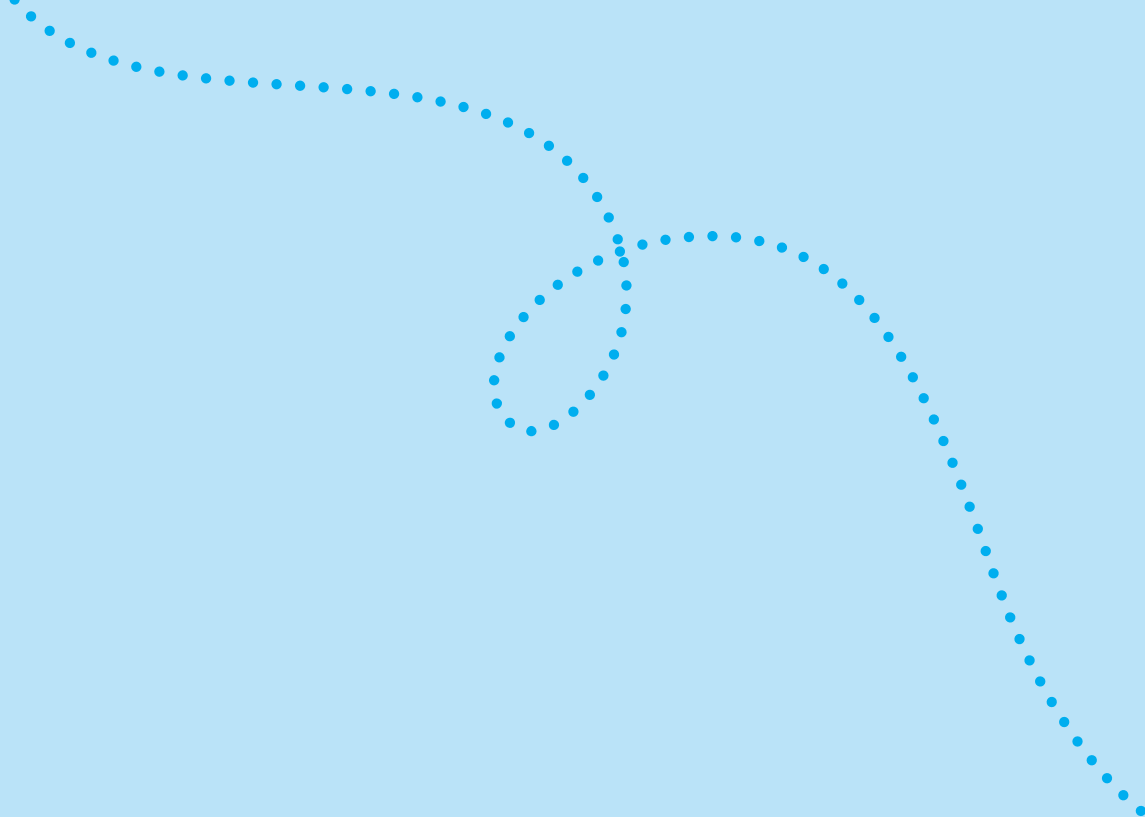

A De ontwikkeling van het kind in de kinderopvang

.....

B Educatieve ondersteuning: een talige omgeving

3

A. De ontwikkeling van het kind in de kinderopvang

Kijk naar de leefruimte waar de kinderen aan het spelen zijn

- Zet je op kindhoogte (een keer baby en een keer peuter), bekijk zo de ruimte.
- Kijk waar kinderen overal spelen.
- Op welke **ervaringsgebieden** kunnen kinderen ervaring beleven in de leefruimte?

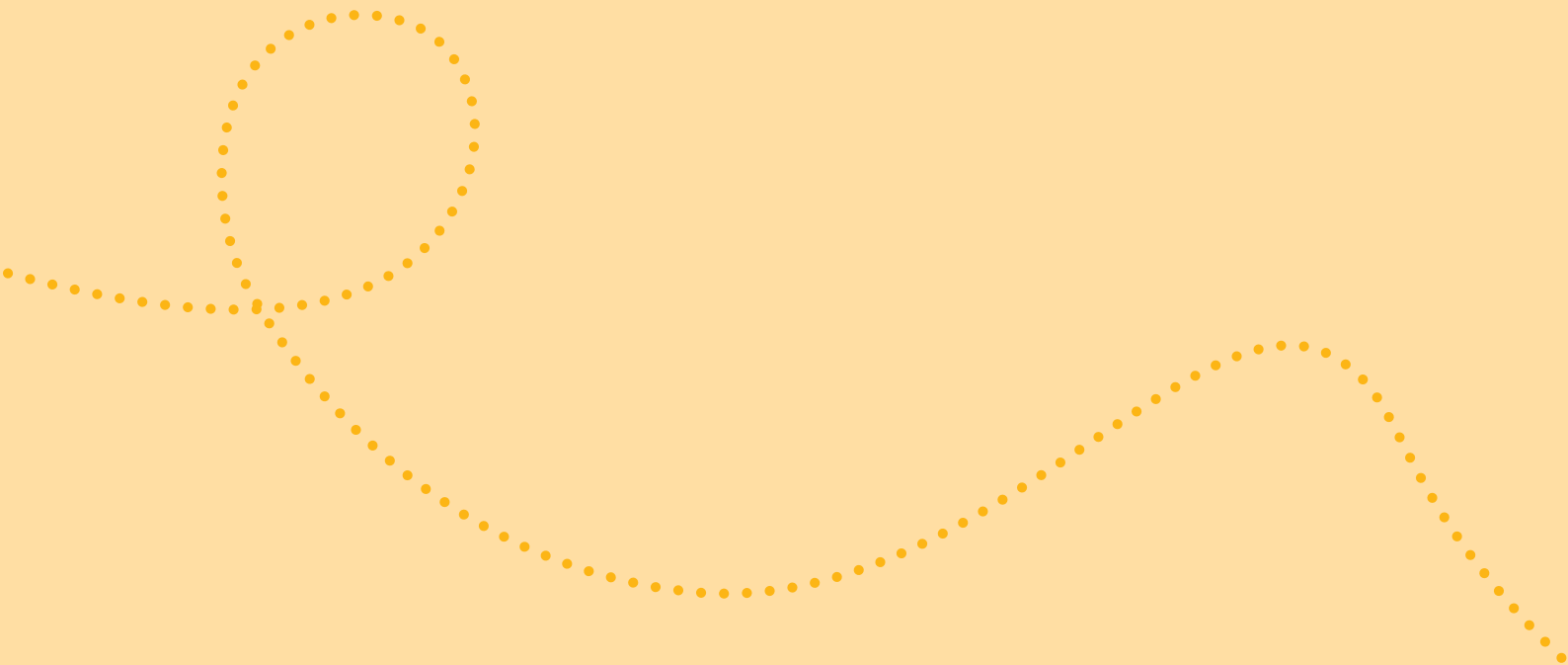

Koppel een activiteit aan drie verschillende ervaringsgebieden

- Gebruik 1 keer **open einde materiaal/loose parts**.
- Doe 1 activiteit buiten.
- Doe 1 activiteit gekoppeld aan een dagelijks terugkomende taak (fruit kiezen uit de koeling, de was in de machine steken, de tafel feestelijk dekken,...).

- Hoe kom je te weten wat de kinderen boeiend vinden?
- Hoe zorg je voor variatie op verschillende ervaringsgebieden?

Deze opdracht doe je individueel

B. Educatieve ondersteuning: een talige omgeving

Kijk naar een voorleesmoment

- Sluiten alle kinderen aan? Hoeft dit van de kinderbegeleider?
- Waar gaat het moment door?
- Is er een voorleesmoment voor elke leeftijd?
- Hoe praat de kinderbegeleider met de allerkleinsten die zelf nog weinig taal gebruiken?
- Worden er meerdere talen aangeboden tijdens het voorleesmoment?

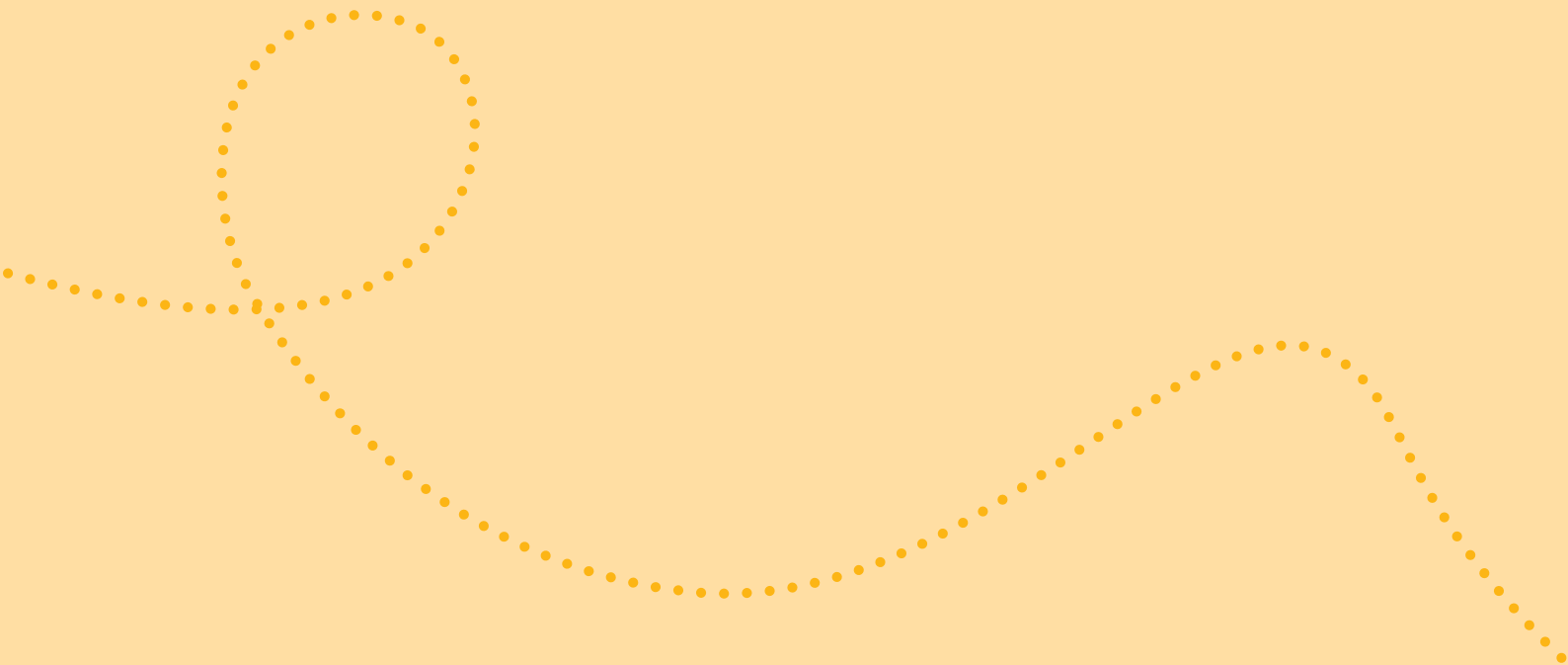

Kies een leuke voorleesplek uit en lees samen met de kinderen in een boek

- Stel vragen en vertel/vraag wat er te zien is.

- Op welke andere momenten doorheen de dag kan je taal aanreiken?
- Hoe zou jij boeken kiezen?

Deze opdracht doe je individueel

Stimuleert positieve contacten tussen baby's en peuters onderling en stelt grenzen

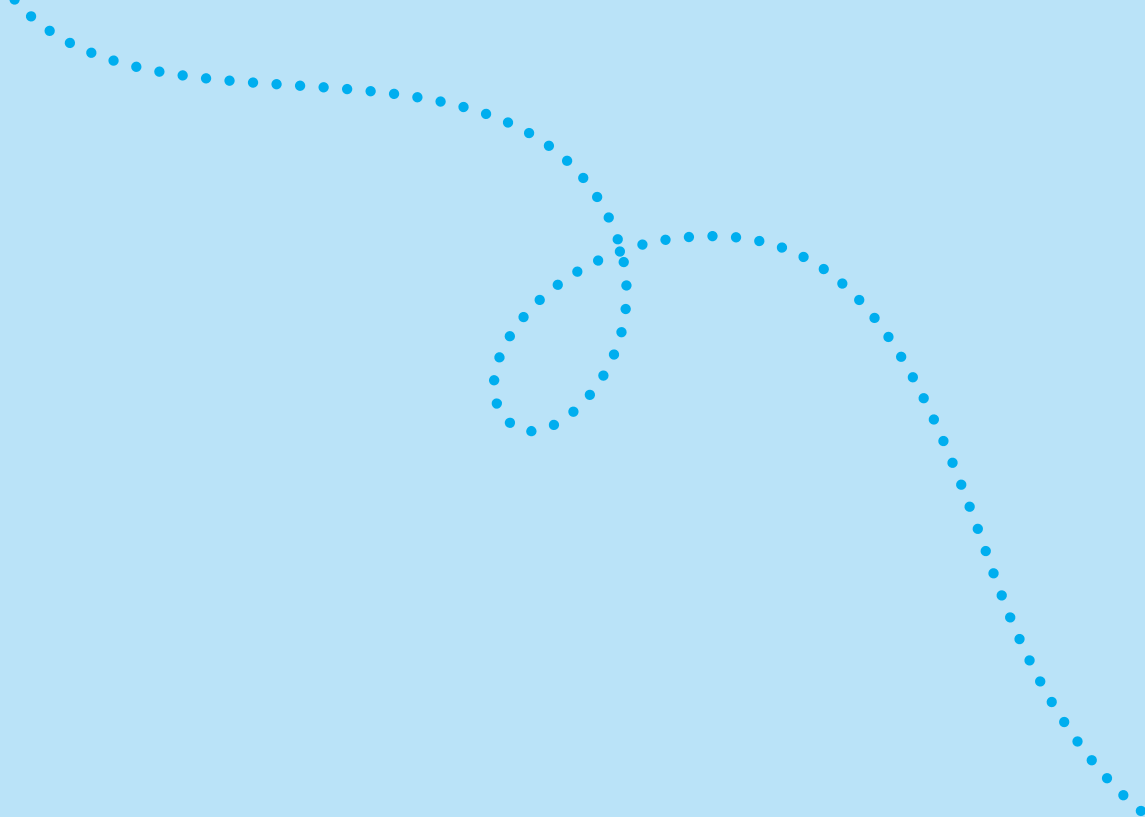

A Stimuleert positieve contacten en verbinding

.....

B Omgaan met conflicten en grenzen stellen

5

A. Stimuleert positieve contacten en verbinding

Kijk naar een contact tussen een kinderbegeleider en een kind

- Hoe maakt de kinderbegeleider contact met een kind?
- Waarover praten ze?
- Welke non-verbale signalen (oogcontact, glimlach, knikken,...) zie je?

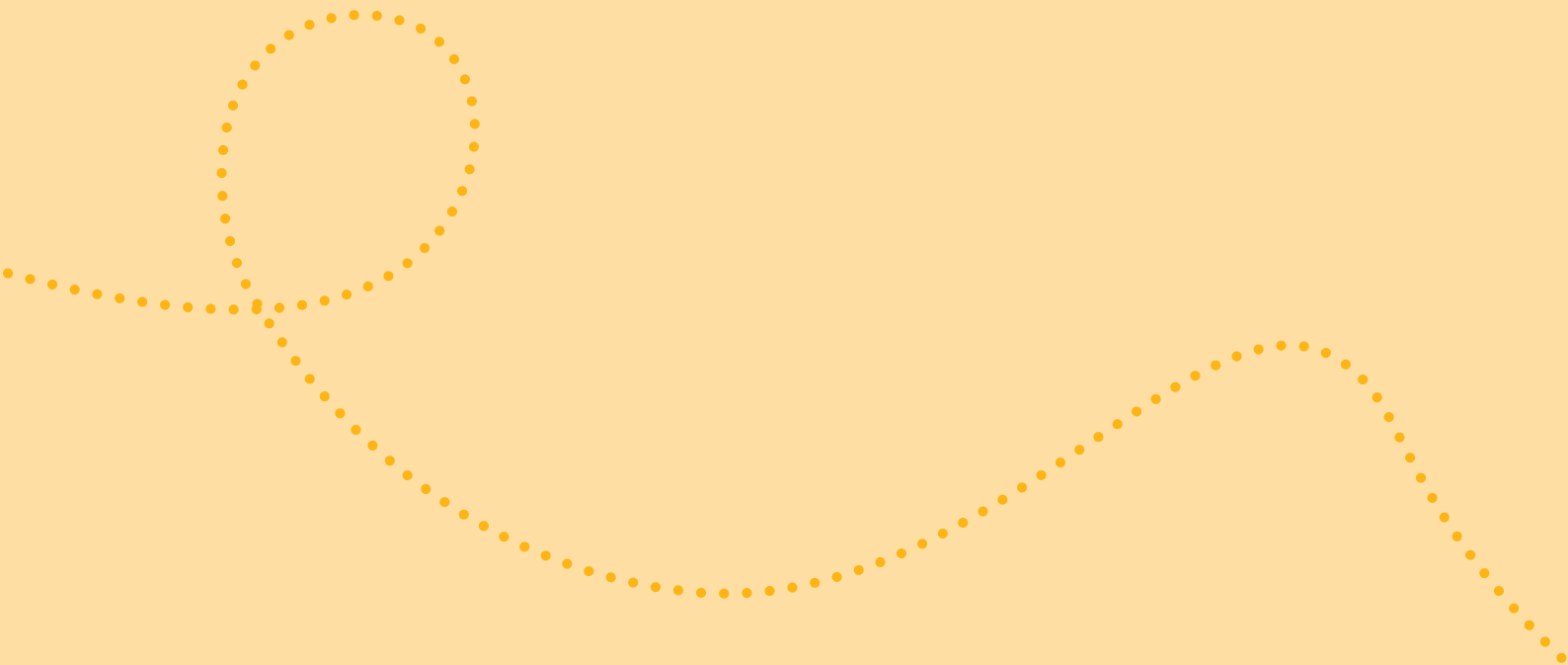

Ga in contact met een kind

- Probeer 3 soorten bijvragen te stellen:
  - Kennisvragen (vb: wat is dit?)
  - Ervaringsvragen (vb: heb je dit al eens gedaan/geproefd/gezien?)
  - Voorkeurvragen (vb: wat vind jij het leukste?)
- Toets af of je dingen goed begrepen hebt door ze te herhalen.
- Laat voldoende tijd aan het kind om (verbaal en non verbaal) te reageren.
- Let op je non-verbale houding.

- Wanneer kan je deze kleine gesprekjes hebben? Wat leert het kind uit gesprekken?

Deze opdracht doe je individueel

B. Omgaan met conflicten en grenzen stellen

Kijk naar een conflict tussen twee kinderen

- Wat was de aanleiding van het conflict?
- Wat doet de kinderbegeleider wel of net niet?
- Welke regels zijn er in de groep?
- Zijn er conflicten die vaak voorkomen?

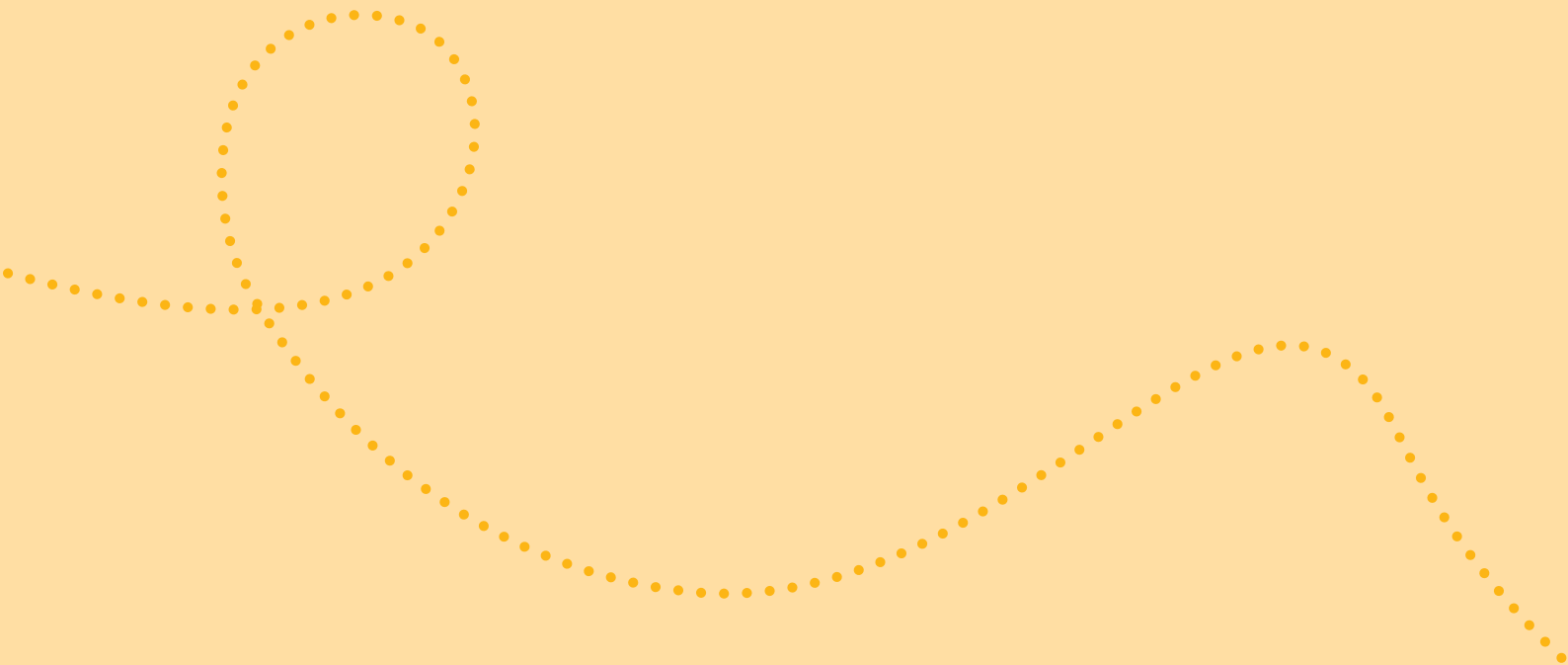

Doe

- Stimuleer de kinderen om zelf tot een oplossing te komen.
- Grijp in bij een conflictsituatie die uit de hand dreigt te lopen.

- Wat leren kinderen door met een ander kind in conflict te gaan?
- Welke regels vind je zelf nodig?
- Hoe zou je kunnen inspelen op de soort conflicten die vaak voorkomen?

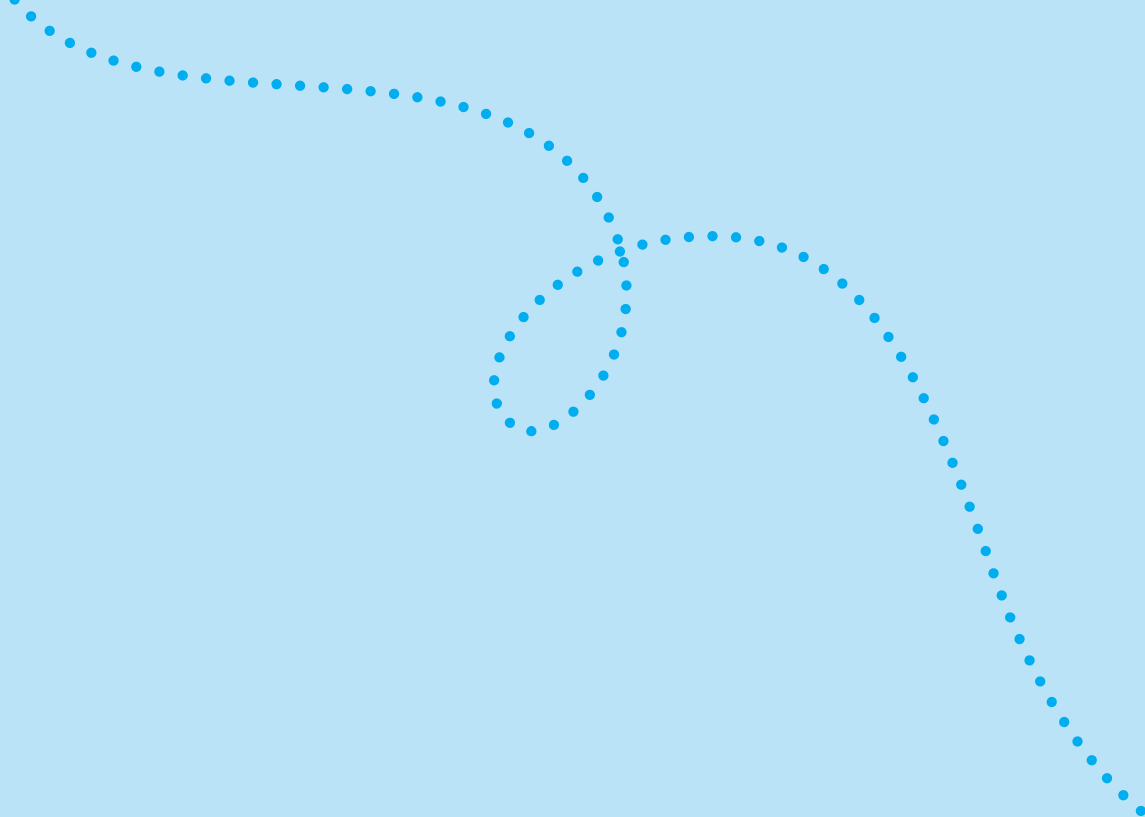

Deze opdracht doe je individueel

Herkent de sociaal-emotionele behoeften van de baby/peuter en speelt hierop in

6

Sensitief responsief reageren op emoties

Hoe reageren de kinderbegeleiders op emoties van een kind?

- Hoe reageert de kinderbegeleider op verschillende emoties?
- Welke woorden en gebaren gebruiken ze?
- Mag het kind verdriet hebben, mag het boos zijn?
- Zien de kinderbegeleiders ook non-verbale signalen van emoties?

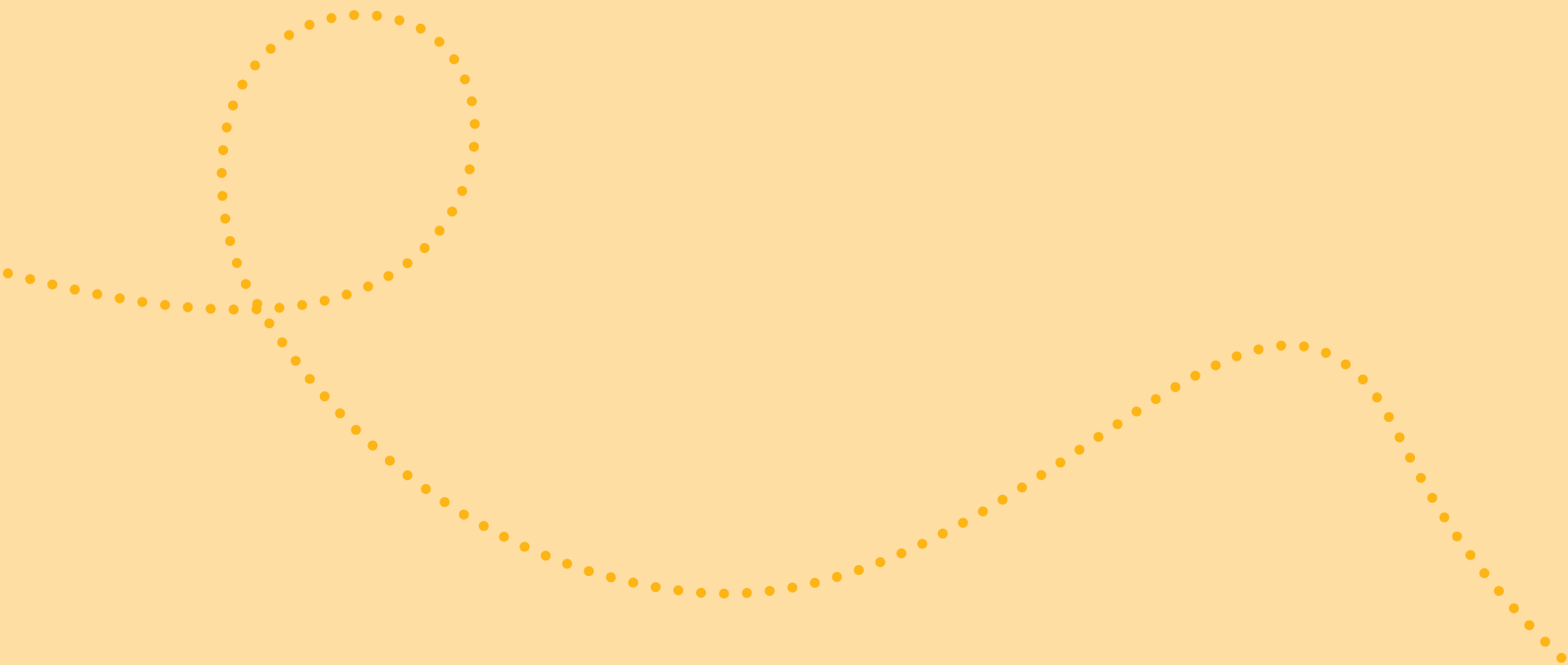

Merk een kind op dat troost nodig heeft

- Benoem een emotie bij een kind. Troost het kind.
- Zoek met een kind dat boos is naar een oplossing.

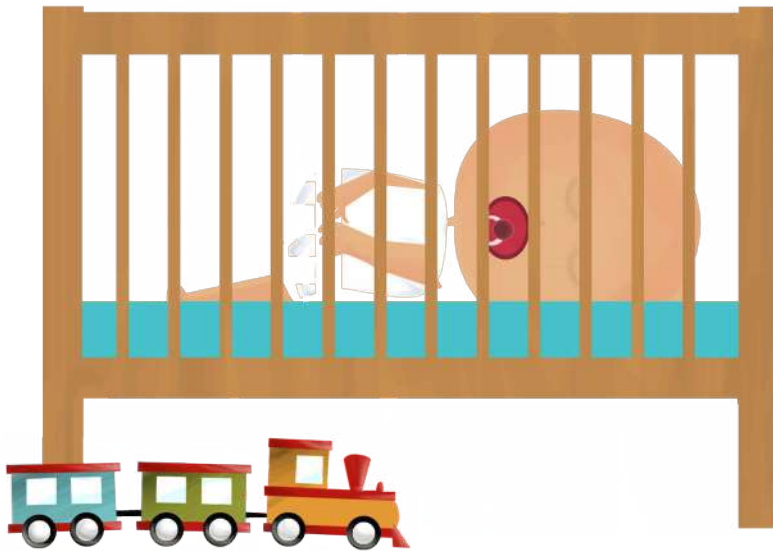
- Wat heb je zelf nodig als je verdriet hebt? Als je boos bent?
- Hoe voel je je als niemand opmerkt dat het voor jou even niet meer gaat?
- Hoe was het om een kind te troosten als je nog andere taken had?
- Komen kinderen tot bij jou als ze het emotioneel moeilijk hebben?

Deze opdracht doe je individueel

Organiseert rust- en bewegingsmomenten

A Rituelen brengen rust

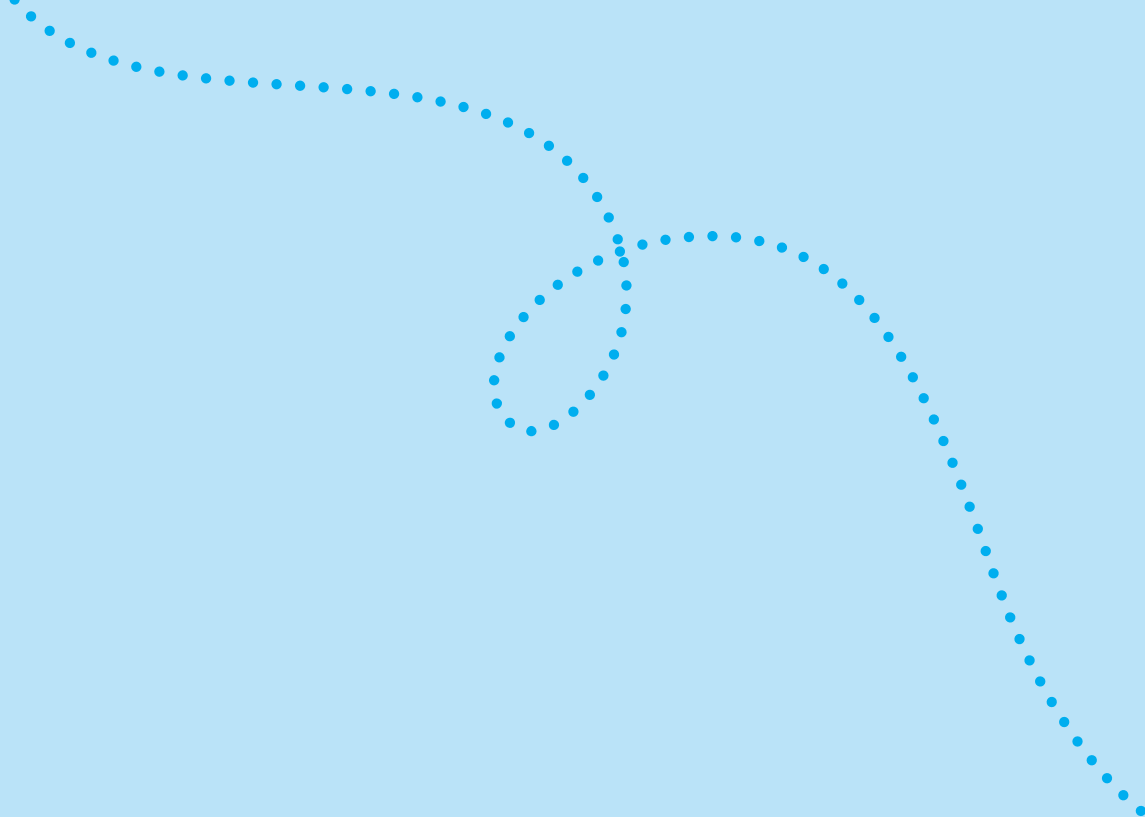
.....

B Bewegingsmomenten

.....

C Een veilig rustmoment

14

A. Rituelen brengen rust

Kijk naar het dagverloop

- Op welke manier brengen de kinderbegeleiders structuur in de dag voor de kinderen?
- Welke rituelen komen steeds terug? Zijn er overgangsrituelen?
- Hoe vullen de verschillende kinderbegeleiders deze rituelen in (zingen ze allen, of leest een kinderbegeleider,...)?
- Brengen de rituelen rust en/of sfeer in de groep?

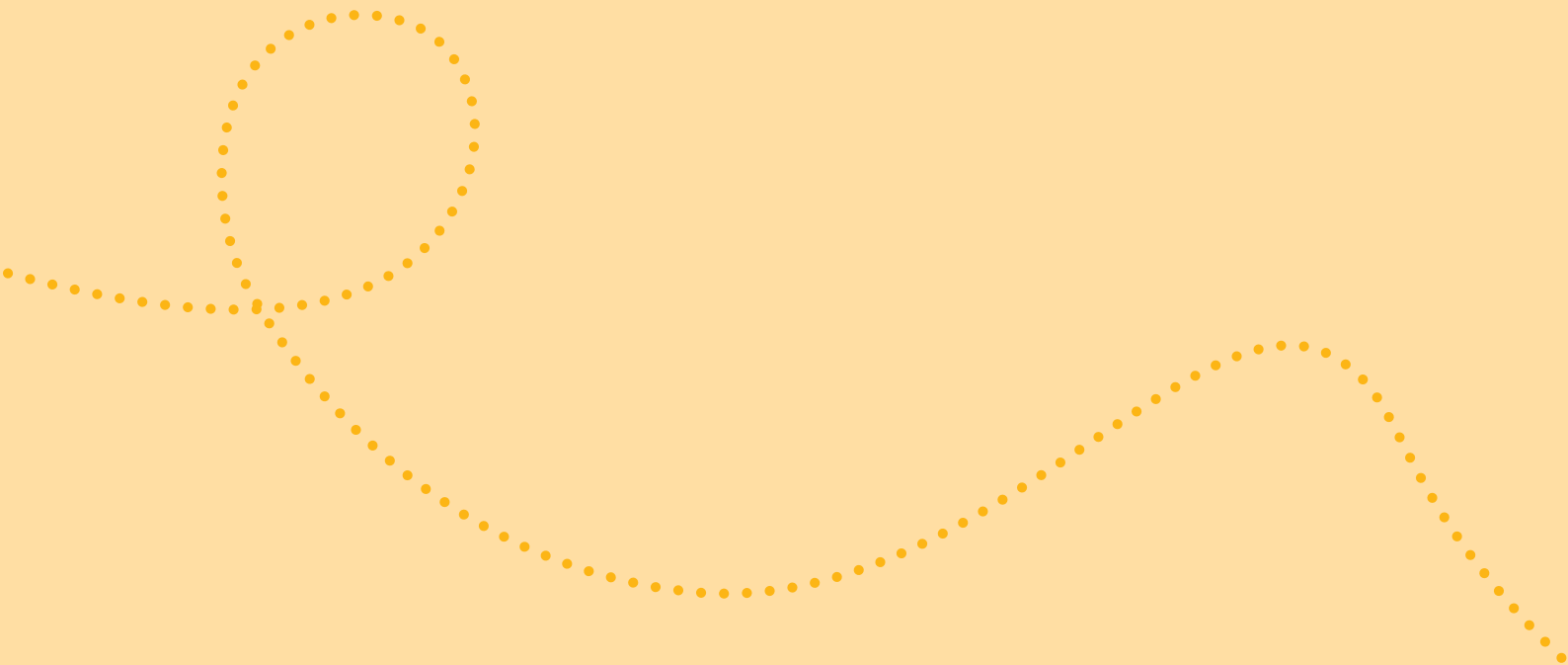

Neem één van de rituelen in handen

- Documenteer dit moment met een foto of beeldmateriaal zodat ook ouders dit moment eens in beeld krijgen.

- Welke rituelen herinner jij je uit je kindertijd in de kinderopvang of op school?
- Waarom is voorspelbaarheid volgens jou zo belangrijk voor kinderen?

Deze opdracht doe je individueel

B. Bewegingsmomenten

Kijk naar de looplijnen van de kinderen, waar lopen ze vaak?

- Is er een plek waar zowel de peuters als de allerkleinsten vrij kunnen bewegen?

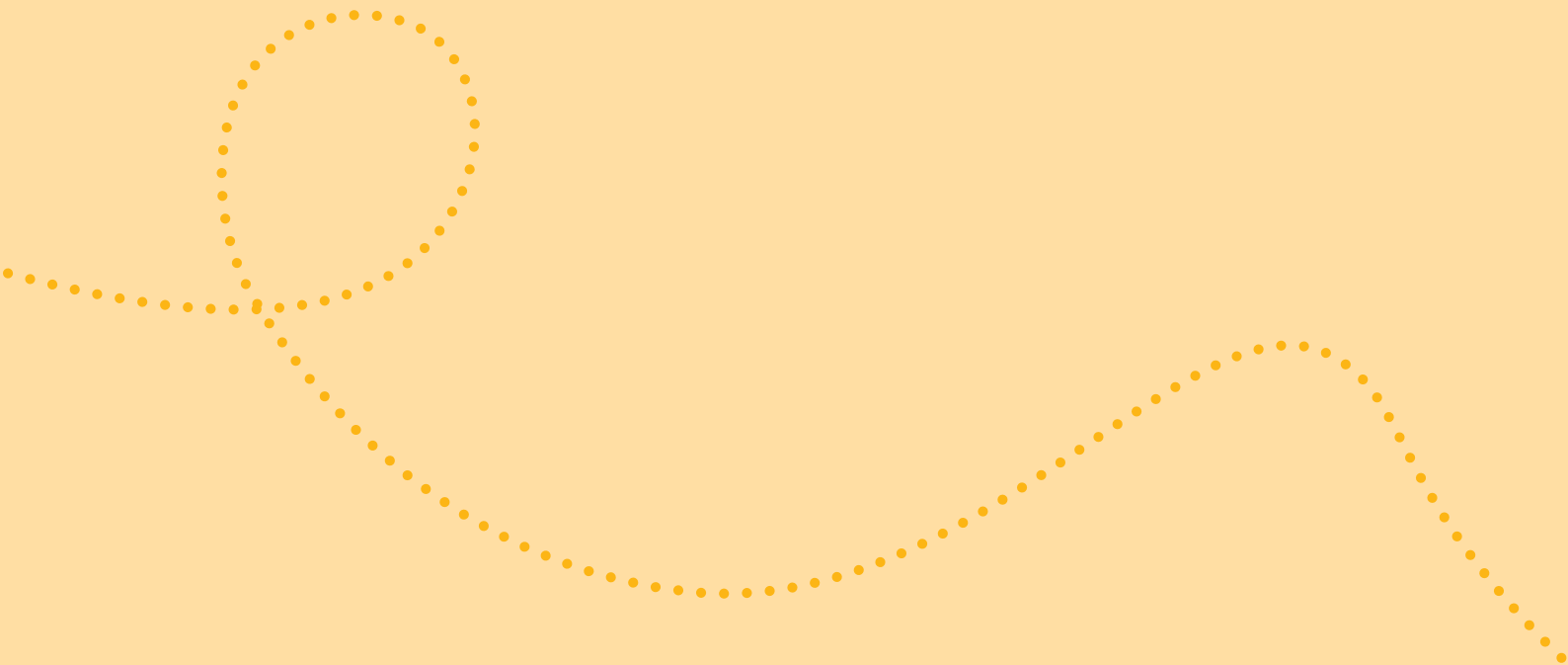

Zet 2 keer (voor de baby's/peuters) materiaal klaar dat uitdaagt om te bewegen

- Kies materiaal dat kinderen aanzet tot bewegen.

- Stimuleerden de materialen grote of kleine motoriek?
- Hoe kan je in kleine wachtmomenten peuters laten bewegen?
- Waarom is het ook voor baby's belangrijk om vrije bewegingsruimte te krijgen uit de wippen?

Deze opdracht doe je individueel

C. Een veilig rustmoment

Hoe worden kinderen te slapen gelegd?

- Hoe maken kinderbegeleiders dat kinderen veilig slapen?

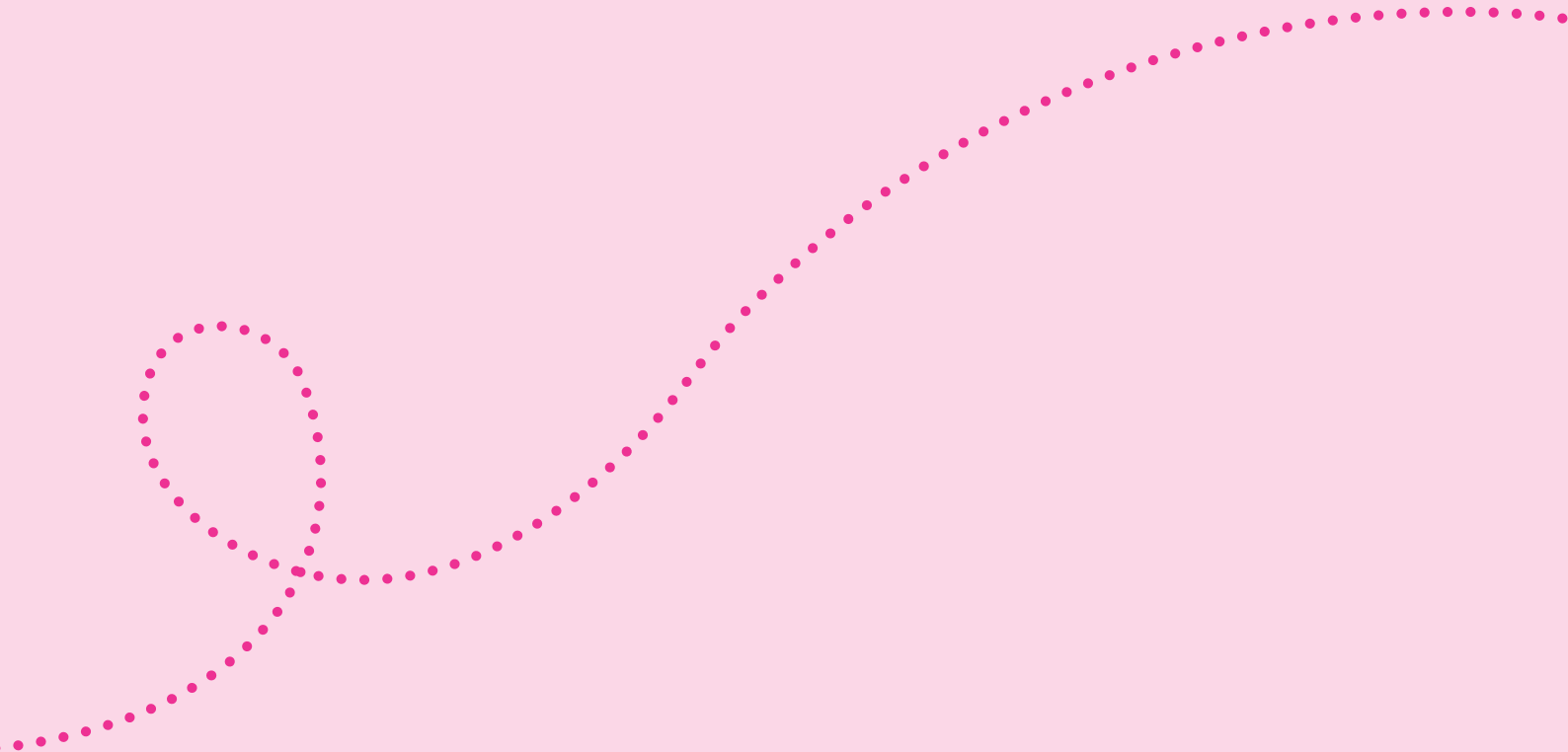

Zoek op wat de richtlijnen zijn voor wiegendood preventie

- Doe de klikspeltest (Qr-code).
- Leg een kind veilig te slapen.

- Hoe heb jij dit op een veilige manier aangepakt?
- Wiegendood blijft een realiteit ook al zijn soms alle preventieve richtlijnen toegepast. Wat doet deze gedachte met je?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

Werkt samen met ouders en erkent hen als eerste opvoeder

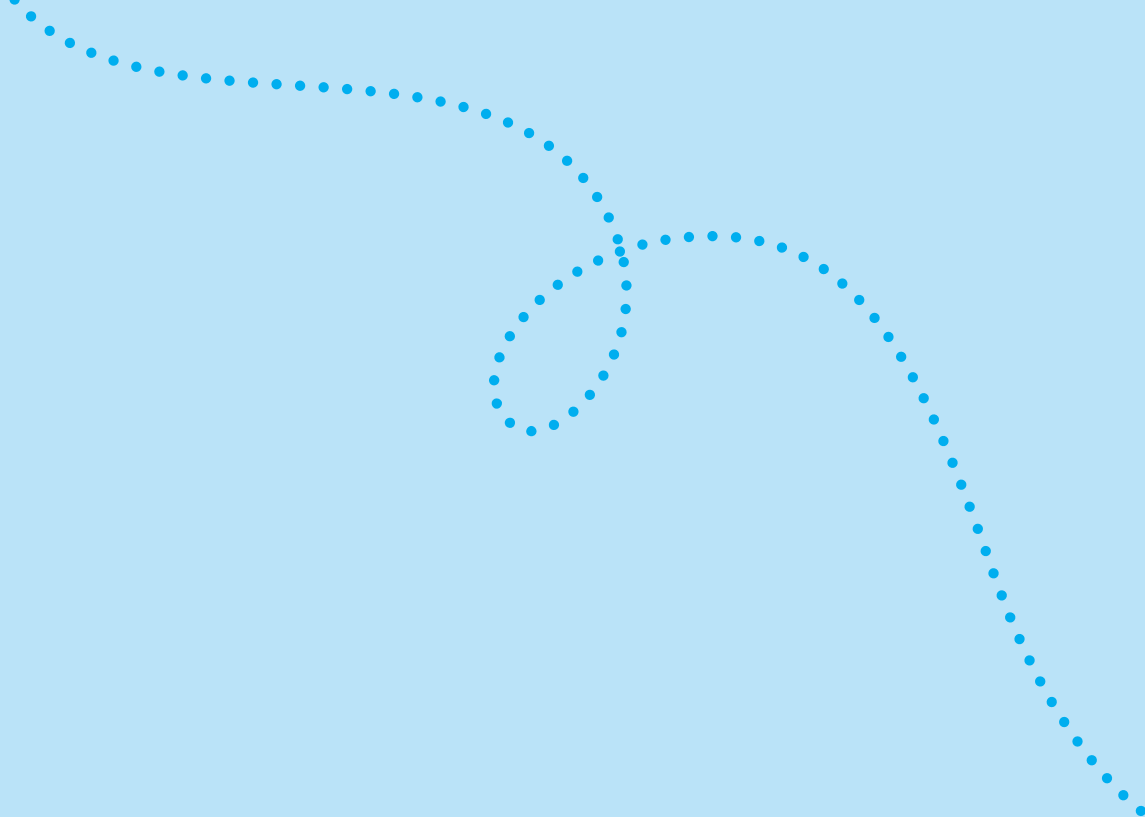

A Ouderparticipatie:
een ouderactiviteit

.....

B Ouderparticipatie: een
tevredenheidsgesprek

8

A. Ouderparticipatie: een ouderactiviteit

Volg de ouderactiviteit mee

- Wat is de rol van de kinderbegeleider bij de activiteit?
- Wie houdt de kinderen in het oog?
- Praten de ouders met elkaar, met de kinderbegeleider of zijn ze voornamelijk met hun kind bezig?
- Hoe vervult de kinderbegeleider zijn rol als gastvrouw/heer?
- Hoe verbindt de kinderbegeleider ouders?

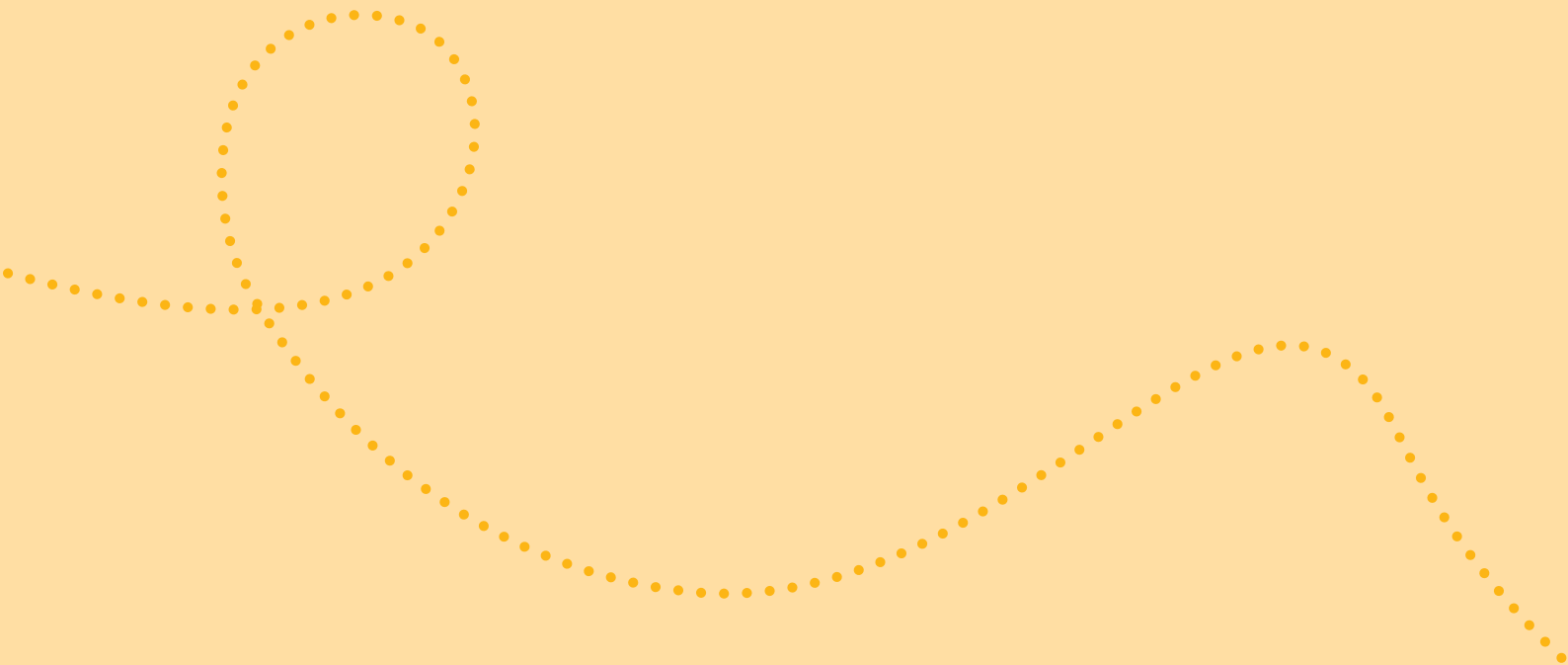

Neem deel aan een ouderactiviteit

- Help het team met de organisatie van de ouderactiviteit.
- Ga met een ouder in gesprek.

- Wat kunnen drempels zijn voor ouders om aan te sluiten op een ouderactiviteit?
- Wat is de meerwaarde van een ouderactiviteit voor het kind, de ouders, het team?

Deze opdracht doe je individueel

B. Ouderparticipatie: het tevredenheidsgesprek

Volg een tevredenheidsgesprek mee

- Wat wordt er gezegd? Door de ouder, door de kinderbegeleider (wie is er het meest aan het woord)?
- Wordt er een document/tool gebruikt voor het gesprek?
- Op welke manieren is er aandacht voor anderstalige ouders?

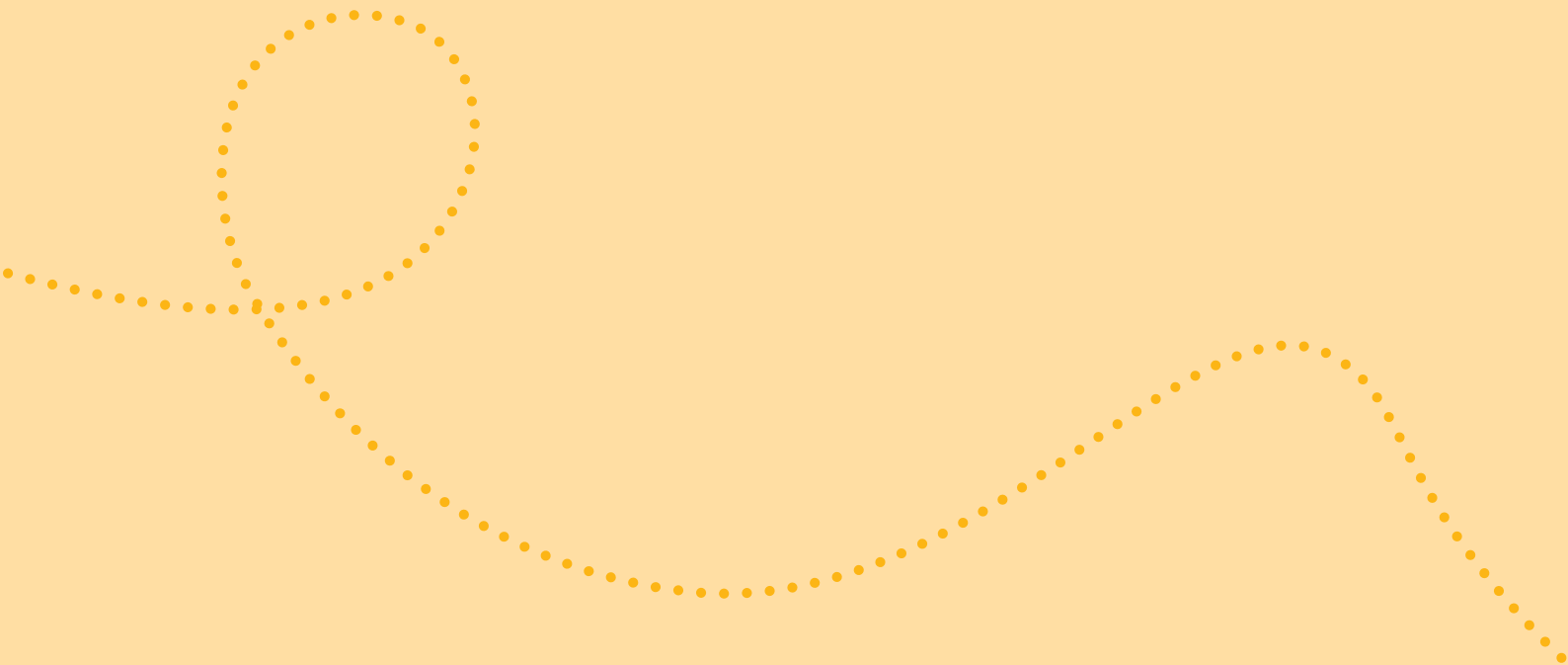

Documenteer een tevredenheidsgesprek

- Neem verslag van het gesprek.
- Ga door de documenten.

- Waarom is het belangrijk om regelmatig te polsen naar de tevredenheid van ouders?
- Waar liggen volgens jou kansen om het verloop van dit gesprek te verbeteren?

Deze opdracht doe je individueel

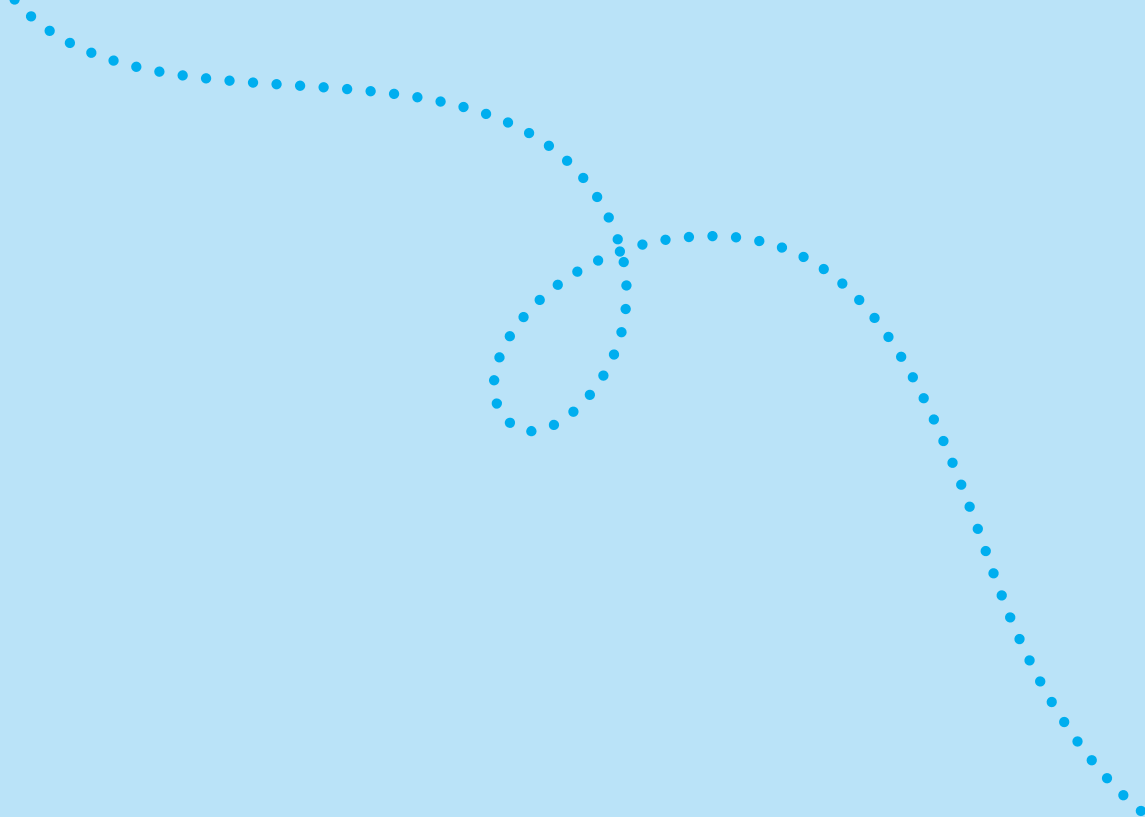
Werkt samen met anderen in functie van de opvang van het kind

A Werkt samen met externe professionals

.....

B De buurt als leef- en spelomgeving

A. Werkt samen met externe professionals

Welke externen komen deze week langs in de locatie of zijn er kinderen die ergens naartoe gaan?

- Waarom komen ze langs?
- Waarom gaan ze erheen?

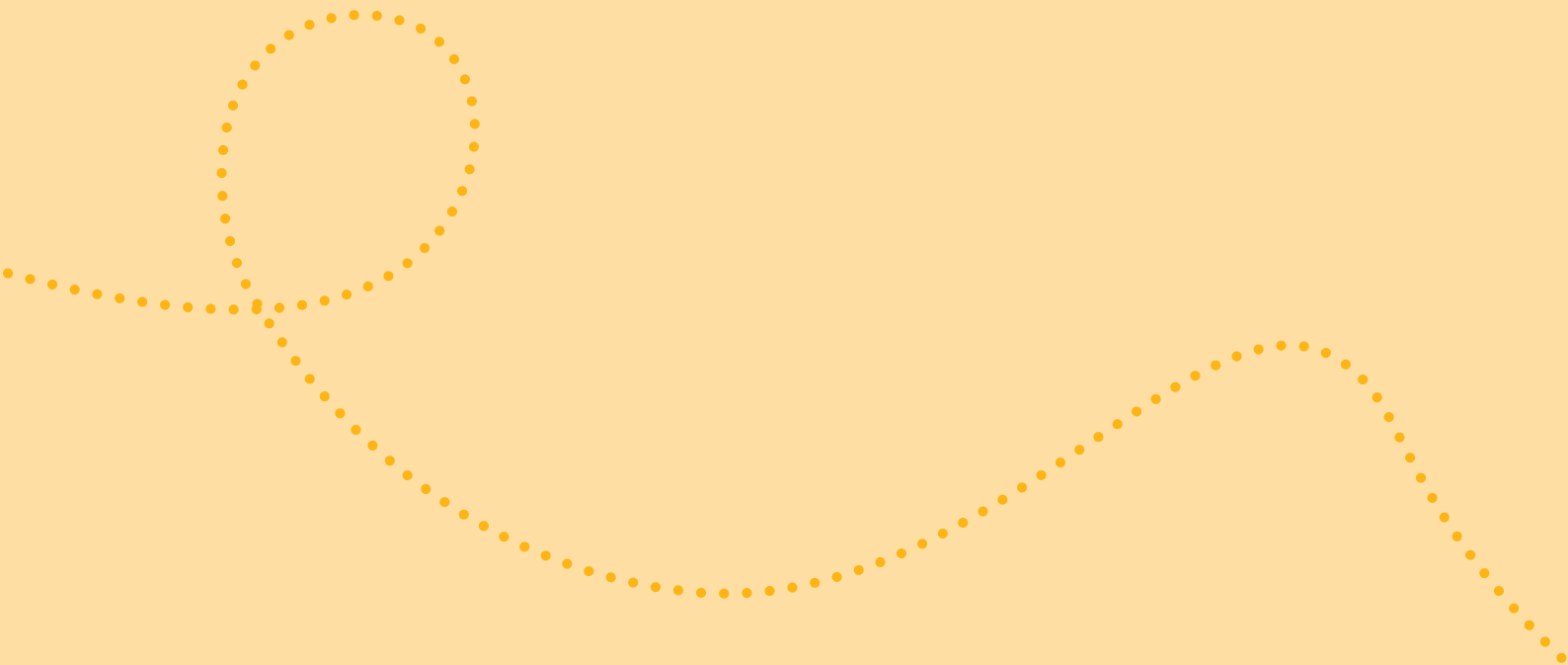

Documenteer de samenwerking met externe professionals

- Breng in kaart welke samenwerkingen er zijn met externe professionals.
- Vraag na met welke externe je eens iets kan opnemen.

- Waar zie je nog mogelijke samenwerkingen?
- Hoe kan de kinderopvang zorgen voor een **warme overgang** naar het (kleuter)onderwijs?
- Is dit volgens jou de taak van de kinderopvang?

Deze opdracht doe je individueel

B. De buurt als speel- en leefomgeving

Ga mee op stap in de buurt

- Zijn er zaken waar de kinderen op reageren?
- Wat vertelt de kinderbegeleider de kinderen tijdens het uitje?

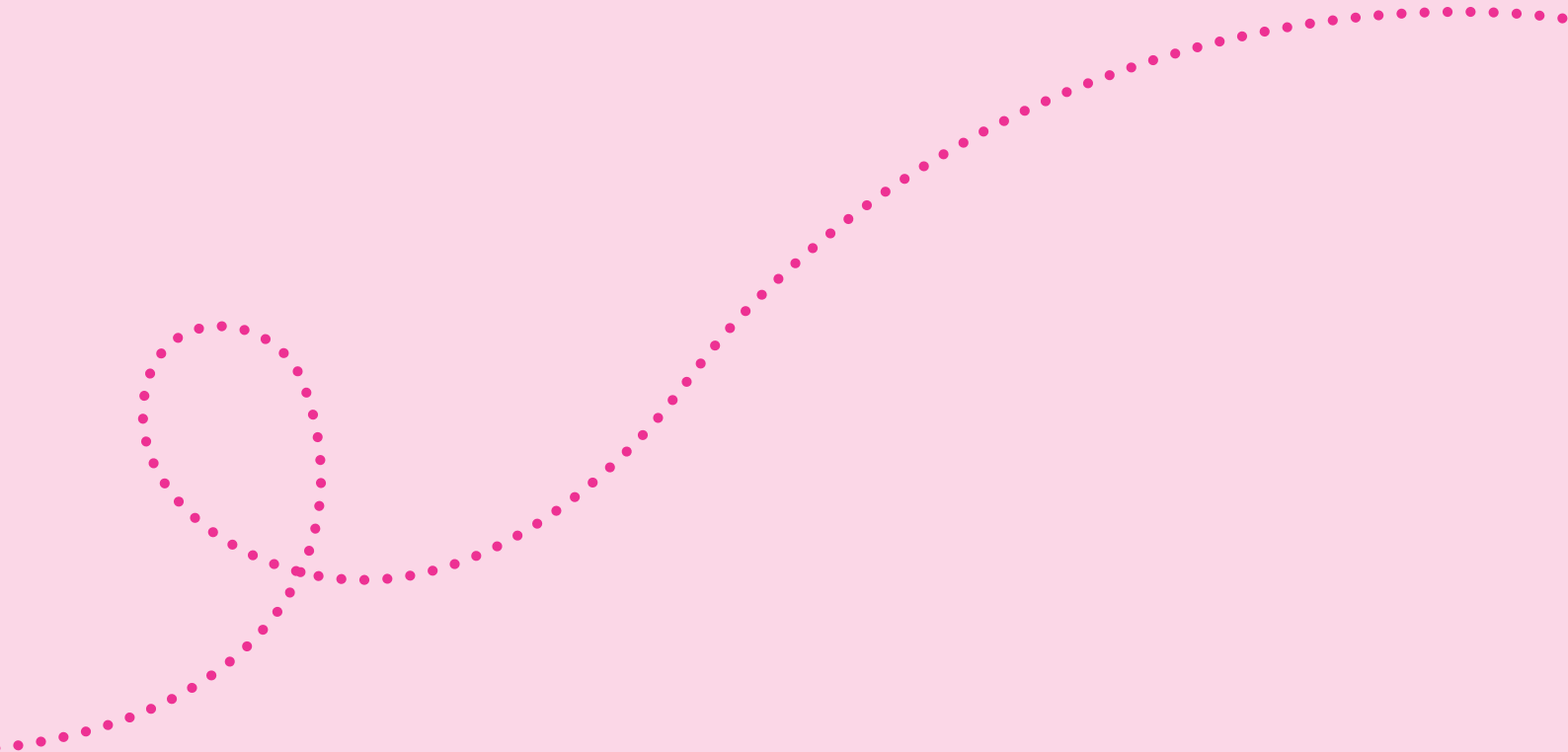

Ga op stap in de buurt

- Zoek samen naar volgende zaken: een dier met vier poten, een verkeersbord, een winkel, een fiets.
- Neem foto's van enkele herkenbare plekken en maak een buurtboekje (er kunnen meerdere buurtboekjes gemaakt worden, zo maken de seizoenen het straatbeeld anders).

- Wat kunnen activiteiten in de buurt zijn, wie zie je als mogelijke partners in de buurt?
- Waarom lukt het soms wel/niet om op stap te gaan in de buurt en wat kunnen hier oplossingen voor zijn?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

Werkt samen, geeft feedback en maakt afspraken

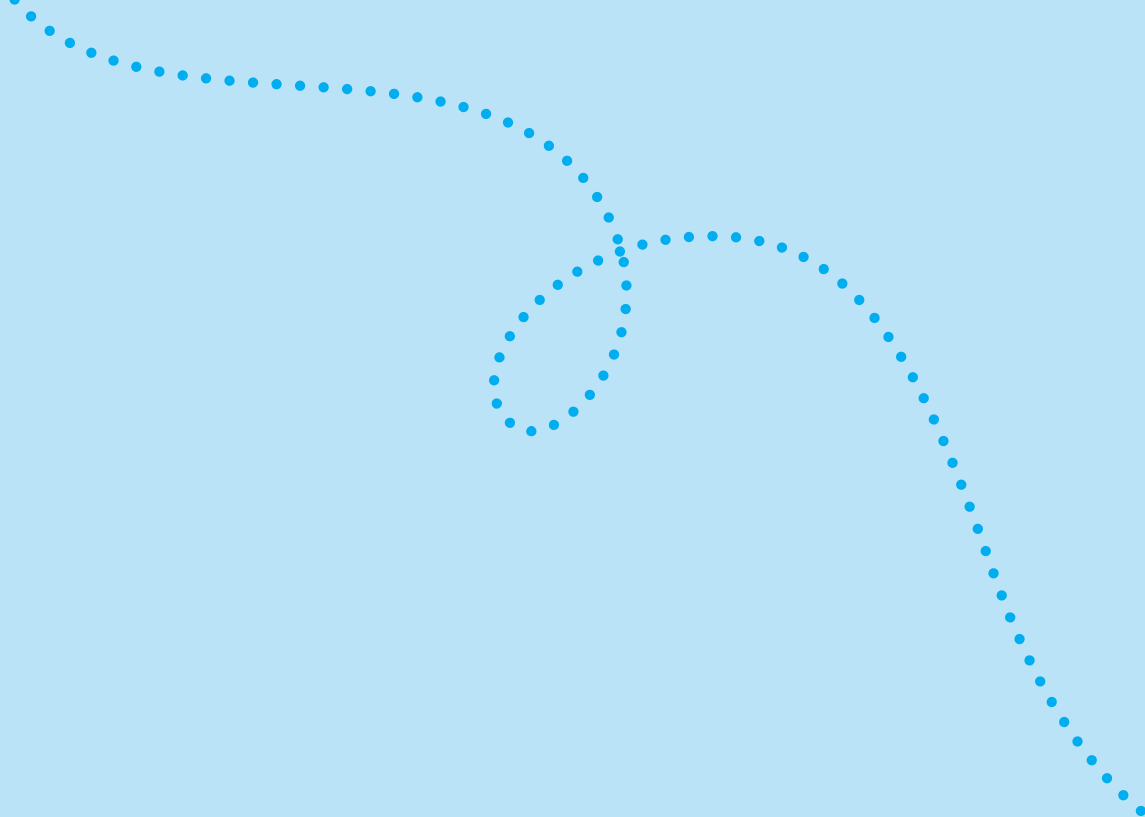

A Kwaliteitsvol
samenwerken in de
kinderopvang

.....

B Samenwerken in team

10

A. Kwaliteitsvol samenwerken in de kinderopvang

Kijk naar de kwaliteitsinstrumenten die gebruikt worden

- Is er een kindvolgsysteem en een zelfevaluatiesysteem?
- Neem een ingevuld exemplaar door.

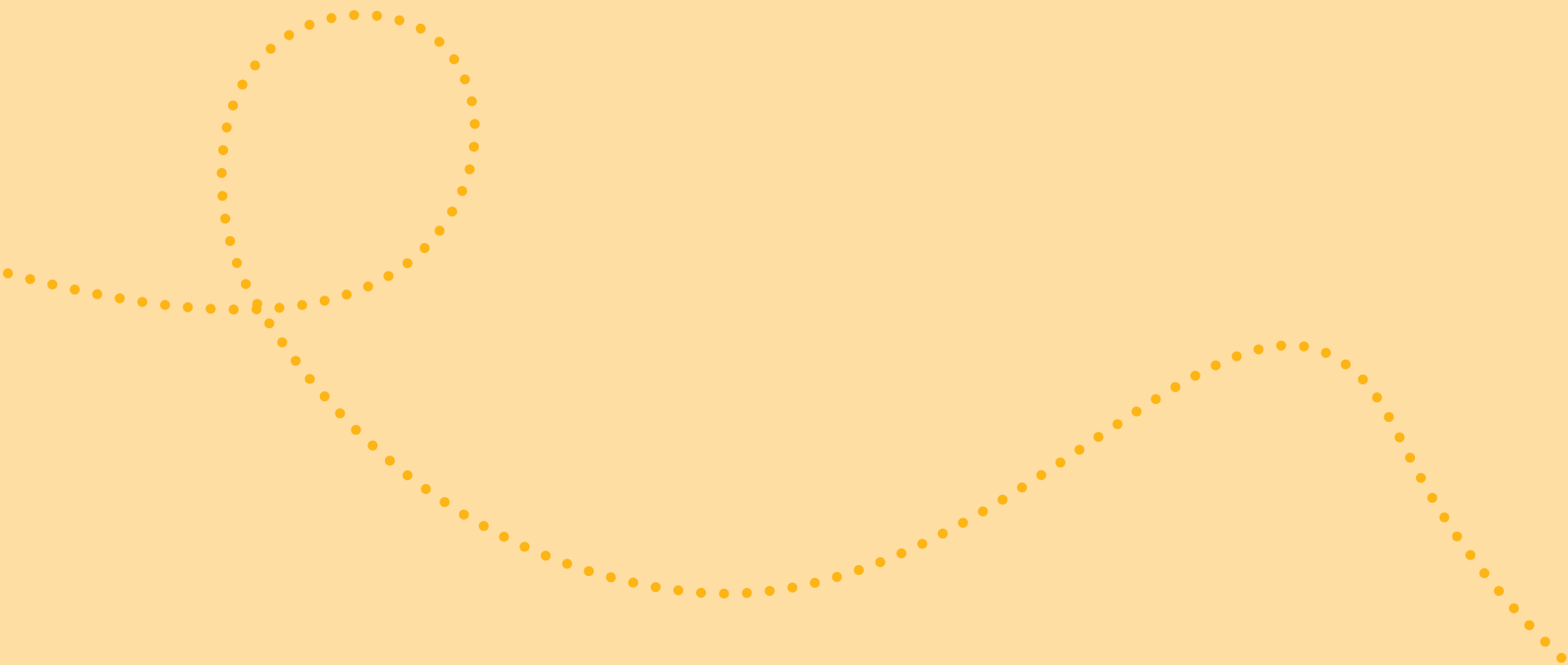

Observeer een kind een hele dag

- Vul het kindvolgsysteem verder aan.
- Vraag na waar de focus ligt voor zelfevaluatie de komende periode.

- Wat kunnen acties zijn op basis van wat je observeerde?
- Waarom zou het voor een ouder fijn zijn om met een kinderbegeleider het kindvolgsysteem te bespreken?

Deze opdracht doe je individueel

B. Samenwerken in team

Wat zijn de rituelen en vaste werkwijzen in het team?

- Hoe start de dag op? Is er koffie/thee?
- Hoe komt iedereen te weten hoe de planning zal lopen? Of er ziekten zijn?
- Op welke momenten zie je de leidinggevende van je mentor?

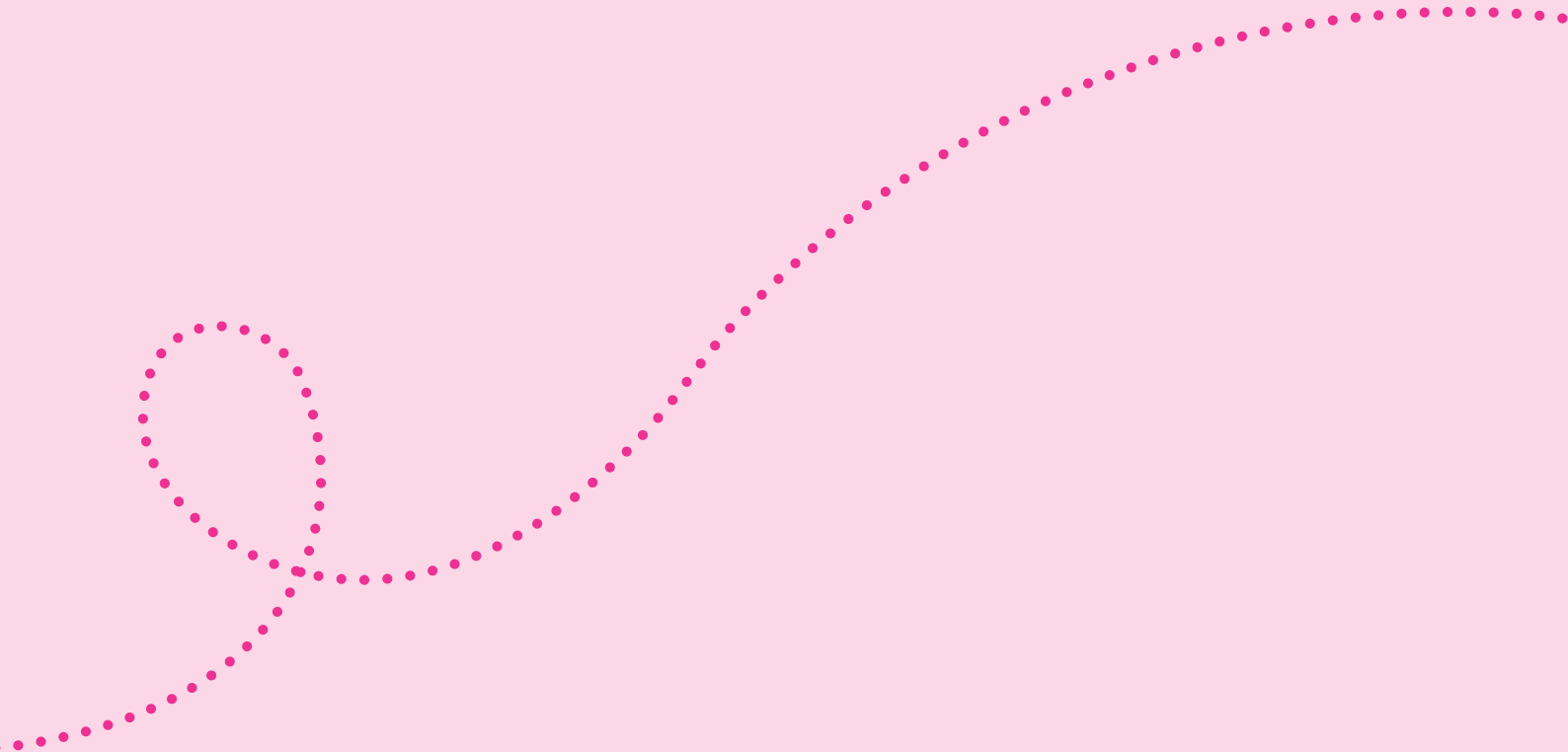

Werk samen in team

- Start de dag met de eerste collega die start.
- Geef samen overdracht aan de collega die aansluit met de volgende dienst.

- Wat maakt dat jij je welkom voelt in een team?
- Wanneer werk je graag samen met anderen?

Deze opdracht doe je samen met je mentor

BEGRIPPENLIJST

EEN ÉÉN OP ÉÉN-MOMENT

Kwalitatief interactiemoment tussen kind en kinderbegeleider.

VRIJE BEWEGINGSRUIMTE

Een veilige omgeving waarin het kind uit eigen initiatief actief kan bewegen en spelen. De baby wordt voorzien van een bewegingsruimte die altijd iets groter is dan wat hij nodig heeft en van speelgoed dat zijn onderzoeksdrang bevredigt.

LOOPLIJNEN

Plaatsen waar kinderen en kinderbegeleiders veel lopen, bv. de weg naar het toilet, de deur... Deze worden bepaald door de inrichting van je ruimte.

SPEELKLAAR ZETTEN

Materiaal uitnodigend klaarzetten op een prikkelende plek in de ruimte.

WIEGENDOODPREVENTIE

Zorgen voor een veilige slaaphouding en omgeving voor het jonge kind.

KINDVOLGSYSTEEM

Kwaliteitsinstrument in de kinderopvang om de ontwikkeling van kinderen in kaart te brengen. bv. Ziko-VO

ZELFEVALUATIESYSTEEM

Kwaliteitsinstrument in de kinderopvang die kwaliteit van de werking systematisch monitort. bv. MEMOQ

WARME OVERDRACHT

Initiatieven om de transitie momenten die peuters/kleuters en kinderen doorgaan te verzachten.

BEGRIPPENLIJST

WELBEVINDEN

Kinderen met een hoog welbevinden beleven plezier, hebben deugd aan elkaar en aan de dingen, ze genieten. Ze stralen vitaliteit en tegelijk ontspanning en innerlijke rust uit. Ze stellen zich open en ontvankelijk op voor wat op hen afkomt. Ze zijn spontaan en durven zichzelf te zijn.

BETROKKENHEID

Kinderen met een hoge mate van betrokkenheid zijn uitermate geconcentreerd, van binnenuit gemotiveerd en gedreven aan de slag. Ze laten de activiteit niet makkelijk los.

RAPLEY-METHODE

Is een manier om baby's vanaf de leeftijd van 6 maanden zelf zachte stukjes te laten eten. De methode gaat uit van de zelfstandigheid van een kind waarbij hij of zij de voedingsmiddelen met de eigen zintuigen leert kennen en zelf bepaalt wat en hoeveel hij of zij eet.

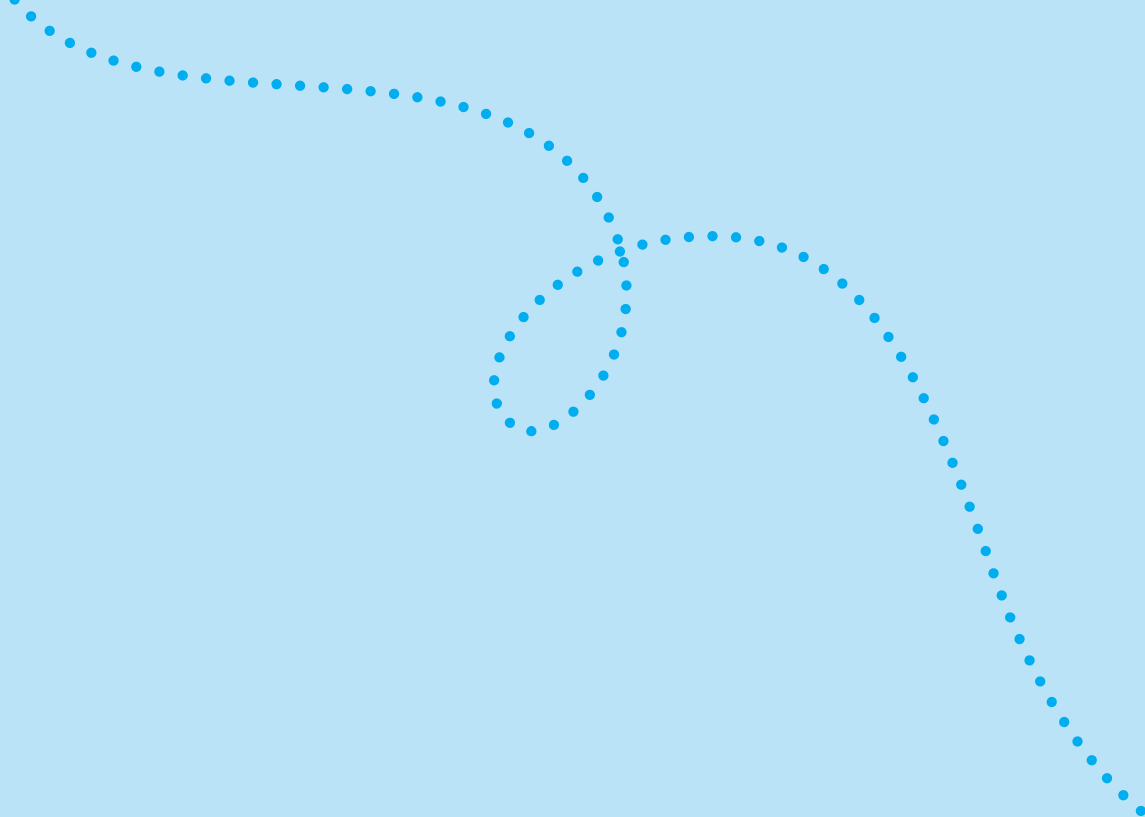
RISICOVOL SPEL

Risicovol spelen is spelen waarmee onzekerheid en exploratie verbonden is (lichamelijk, perceptueel, emotioneel of omgevingsgebonden)

- met mogelijke negatieve gevolgen zoals angst en/of fysieke verwonding,
- en mogelijke positieve gevolgen zoals nieuwe vaardigheden beheersen en/of opwindende ervaringen opdoen." (vertaald uit Kleppe, 2018)

Bij risicovol spelen kan een kind zich bezeren of zich onaangenaam voelen, maar het kan ook zeer waardevolle positieve ervaringen opdoen.

Begrippenlijst

ERVARINGSGBIEDEN IN DE KINDEROPVANG

Het pedagogisch raamwerk voor de kinderopvang omschrijft vier ervaringsgebieden waarop kinderen in de kinderopvang gestimuleerd kunnen worden om ervaringen op te doen.

De vier ervaringsgebieden zijn:

- 'Ik en de ander'
  - 'Lichaam en beweging'
  - 'Communicatie en expressie'
  - 'Verkennen van de wereld'.
-

SENSITIEF-RESPONSIEF REAGEREN

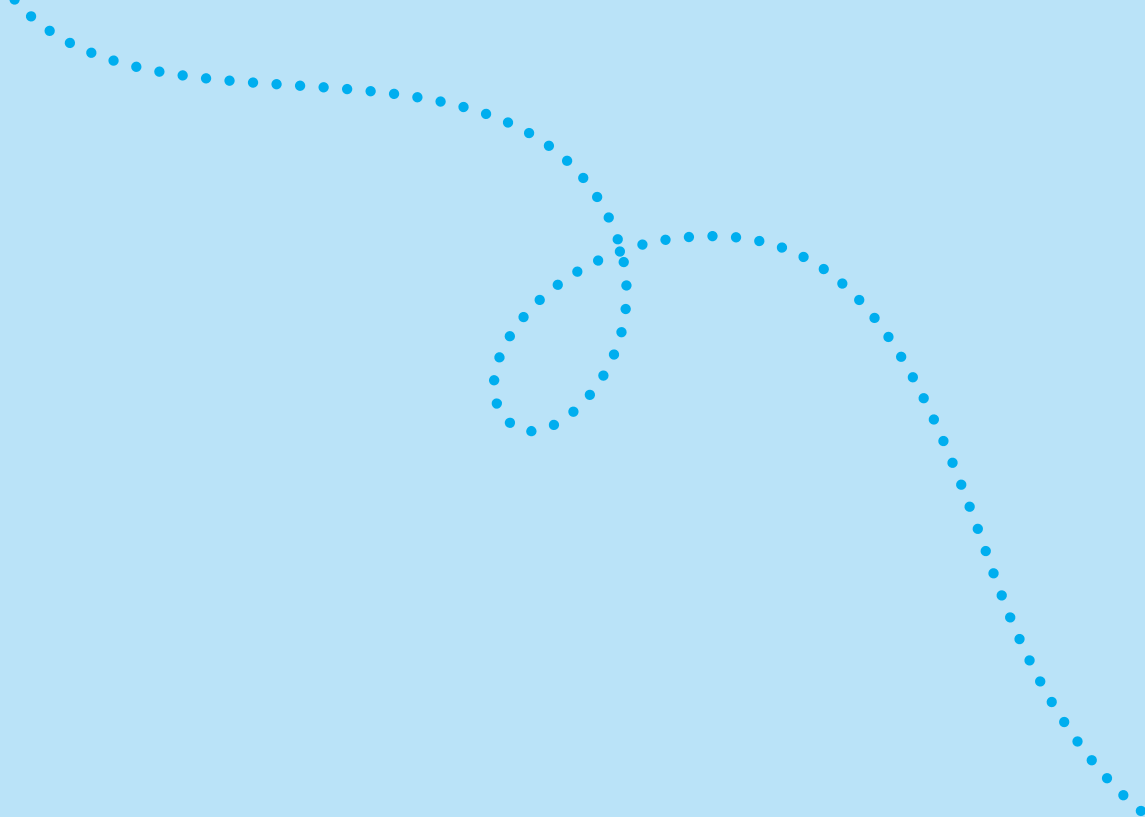
De kinderbegeleiders die sensitief responsief reageren hebben oog voor wat kinderen denken, willen en voelen. Ze houden rekening met de behoeften van kinderen aan individuele aandacht, erkenning, bevestiging en genegenheid en met hoe ze de wereld begrijpen.

OPEN EINDE MATERIAAL/ LOOSE PARTS

Materiaal met een open einde, dat kinderen zelf invullen, vastpakken, verzamelen, verplaatsen en ontdekken. Geen klassiek speelgoed, maar alles wat in de echte wereld te vinden is.

BEGRIPPENLIJST

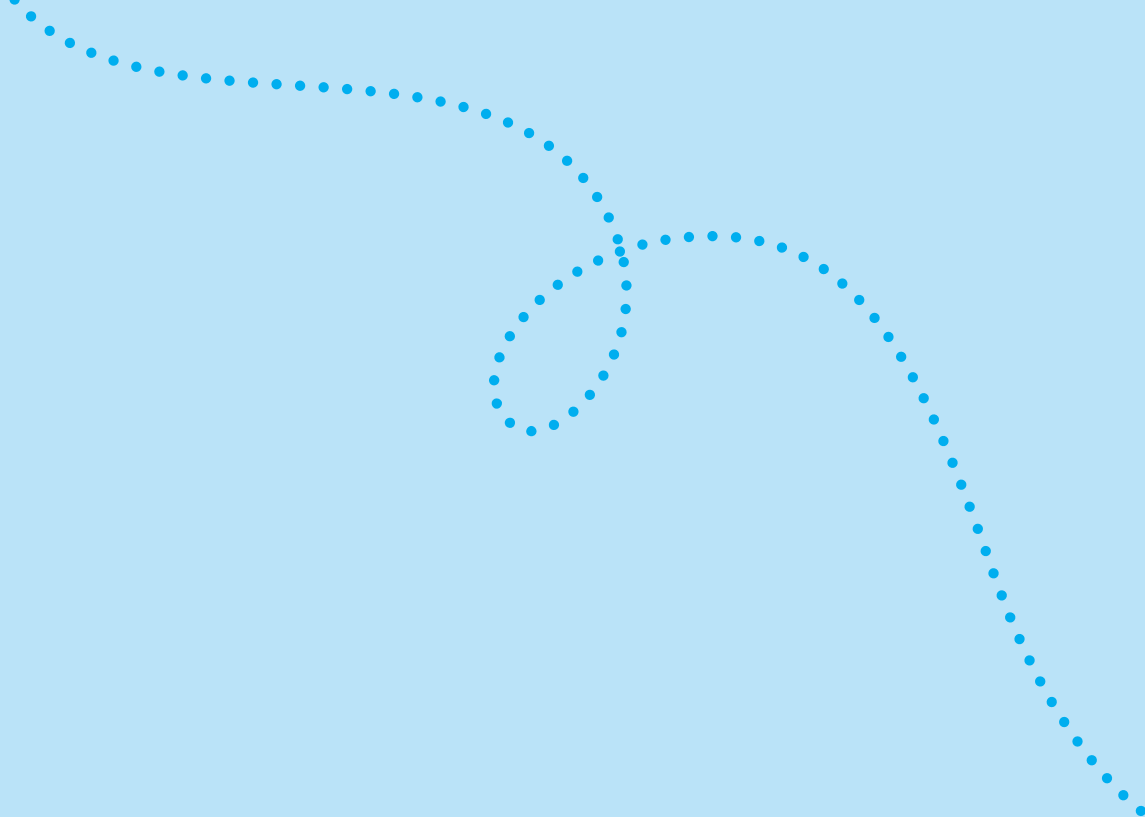
SPEELSCHEMA'S

In het spel van kinderen zien we een aantal manieren om tot spel te komen frequent terugkomen. Het zijn als schema's die te herkennen zijn in wat kinderen vaak doen.

Er zijn in principe oneindig veel speelschema's. Onderstaande 9 zijn makkelijk herkenbaar en komen vaak terug:

- Vervoeren
- Verstoppert
- Draaien
- Verbinden, bouwen, afbreken
- Ordenen en sorteren
- Oriënteren en klimmen
- Onderzoeken en transformeren
- In beweging
- Insluiten

Deze tool is ontwikkeld met middelen uit het Europees project *Nieuwe krachten voor de Gentse Kinderopvang*
Een samenwerking tussen:

